

Yeni Gün:
Yeni Gün:
Yeni Gün:
Yeni Gün:

Bugünden itibaren yeni şekilde ve büyük kı'tada çıkıyor.

En doğru, bol havadis veren akşam gazetesi Dört renkli resim ve ilân basan yegâne akşam gazetesidir.

Spor, Gençlik, Çocuk, Mizah, Sinema, Tarih, Kadın ve Moda sayfelerini itina ile yapar

Yeni Gün'ün üç yeni tefrikası bugün başlıyor:

Türk toplarının ateşi altında

Abidin Daver Bey

Çanakkale'de Fransız donanması nasıl ateş ve kan içinde kalmıştır? Fransız bahriyelilerinin lisanından dinleyiniz

Ölünün gözleri

Mahmut Yesari Bey

İstanbul'un hakikî hayatından alınmış olan bu milli romanda para hırsile neler yapıldığını göreceksiniz.

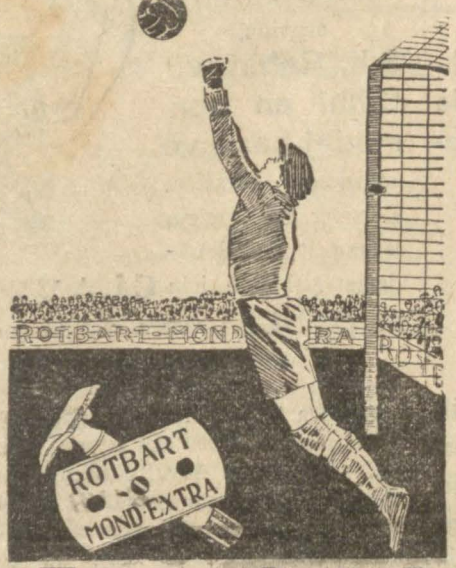
Kanaryanın katili kim?

S. S. Vendine

Pek meşhur bir İngiliz romancısının her lisan tercüme edilmiş olan son derece meraklı eseri

Bütün dünya sporcularının tıraş oldukları yegâne bıçak

MOND-EXTRA

Uzun müddet RADIUM tıraş bıçağını imal ve piyasaya sevk etmiş olan Rot-Bühner fabrikası bu kere evvelki sevkıyatı yerine MOND - EKSTRA tıraş bıçağını muhterem müşterilerine arzylemektedir.

MOND - EKSTRA bıçağı fenin bir ibdadıdır. Cihanşümül bir şöhreti olan Rot - Bühner fabrikası bu yeni bıçaklarile teravet ve sıhhatini muhafaza etmek isteyenlere emsalsiz bir hizmet daha gösterilmiştir. MON D-EKSTRA yı tecrübe etmelerini teveccühlerinin mazhariyetile müftechir olduğumuz muhterem müşterilerimize hararetle tavsiye ederiz.

Her yerde bulabilirsiniz. 10 adedi 75 kuruştur.

Toptan satış mahalli: Galata, Kürkçü Başı han No. 4 PİYER PİRİMYAN

Telefon: Beyoğlu 973

HASAN

Müstahzaratı - Avrupada birincilği diplomalarla musaddaktır. Cihanşümül markadır.

Deposu: Hasan Ecza Deposu

HAS BALIK YAGI

Norveçya'nın halis Morina balık yağının baş mahsulüdür. Gayet saf olup suhuletle içilir. Kiloluk şişe 100 ve yarım 60 kuruştur.

HASAN KUVVET ŞURUBU

Kansızlık, romatizma, sıracı, kemik, göğüs, mide, sinir, ademi iktidar, damar verem hastalıklarına devai şifadır.

FAYDA

Sinek, tahtakurusu ve bütün haşaratı imha eder. Leke yapmaz. Tesiri kat'iidir.

HASAN KOLONYASI

Halis limon çiçeklerinden müstahzar bir harikal san'attır. 90 derecedir.

HASAN ZEYTİN YAGI

Gayet saf, halis, leziz ve nefistir. Zafı umumi, kum, böbrek, mesane, idrar yolu, bilhassa karaciğer, safra, sarılık hastalıklarında içilir. Tabiatı ve bağırsakları tanzim eder. Yemeklerde, salatalarda, tatlılarda istimal edilir.

DANTOS DIŞ MACUNU

Dişlere ebedî hayat verir. Beyaz - latır ve çürümekten vikaye eder. Gayet nefistir.

HASAN DIŞ SUYU

Diş nezlelerini ve diş ağrısını keser.

HASAN ÇOCUK PUDRASI

Pişikliklerde ve cilt tahrişatında yegâne pudradır.

HASAN TUALET SABUNLARI

Cildi yumuşatır, veçhe tazelik verir.

HASAN NEBATİ SÜRMESİ

Gözlere mukavemetsuz bir cazibe, bir sıbrifüsün ilka eder, kırplıkları uzatır. Gözlere faldesi vardır.

HASAN GLUTEN MAMULATI

(Ekmek, bademli ekmek, biskot, şehriye, makarna, un, çikolata)

Doktor Ali Vahit (Yıldız) Çocuk unu

TREPARSOL

Dahilî Frengî ilacı olup sıringaya şüzm kalmadan tedavi eder. Tablet halindedir.

Taklitlerinden sakınınız!

ŞAFAK ÇAYI

Bilhassa Şafak ismine ve alâmeti farikasına dikkat ediniz.

Her nevi arabalar için

Müceddet kamyon lastiklerinden yapılmış gayet ehven, dayanıklı ve muntazam

ARABA LÂSTİKLERİ

ehven surette satılır.

Galata Kemeralı 31 No. Binyamin

Sıhhatinizi muhafaza ediniz..

Asipin-Kenan Komprimeleeri

Baş, diş ağrılarının ve soğuk algınlığının en birinci ilâcıdır..

İstanbul Ticaret Müdürlüğünden:

İstanbul kahveci, kiraathaneci ve mevadî küliye satmıyan gazinocular cemiyetinin idare heyeti intihabı 28/9/1931 pazartesi günü saat 10 dan 16 ya kadar Nurosmaniye'de İlbak kiraathanesi üstündeki cemiyet merkezinde yapılacak alâkadarana ilân olunur.

İKTİSAT VEKÂLETİ

Balıkçılık işleri

müfettişliğinden:

İdaremizin altı aylık ihtiyacı olan 800 ton evsafı şartnamede muharrer madenkömürünün kapalı zarf usulile mubayaası muharrerdir. İhalesi 4/10/1931 tarihine müsadif pazar günü tam saat on buçukta Balıkçılık Müfettişliğinde icra kılınacaktır. Şartnameyi almak isteyen taliplerin cumartesi ve salı günleri Boğaziçi'nde Balta Lîmanı'nda İktisat Vekâleti Balıkçılık İşleri Müfettişliğine müracaatleri ilân olunur.

(2510)

Leyli ve Nehari Kız ve Erkek

İnkilâp Liseleri

Ana, ilk, Orta, Lise Kısımları

Müessisi: Nebzade Hamdi

Resmî ders programlarını tamamen tatbik eder. Enebi lisan tedrisatı, enebi mekteplerine kat'iyen lüzum bırakılmıyacak bir mükemmeliyettir. Talim ve terbiye heyetleri memleketimizin en güzide muallim ve mürebbilerinden mürekkeptir. Ana ve Baba, yavrularını İNKILÂP LİSELERİNE her hususta tam bir emniyet ve huzuru kaple teslim edebilirler. (Mufassal İzahname vereceğiniz adrese gönderilir. Mektep Nuruosmaniye'dedir. Telefon 20019)

Saraçhane başında Münir Paşa konaklarında

Kız ve Erkek Leyli ve Nehari

HAYRİYE LİSELERİ Ana - ilk Orta - Lise

Tekmil sınıfları mevcuttur. Kayda başlanmıştır. Tedrisat türkçe, fransızca ve ingilizcedir. Telebe sabah evlerinden mektebin otomobillerile alınır ve akşam aynı vassa ile evlerine gönderilir. Tedrisata 1 teşrinievvelde başlanacaktır. Her gün 10 dan 18 e kadar müracaat edilebilir. Telefon: 20530

Kız ve Erkek

İSTİKLÂL LİSESİ

Leyli ve nehari

ilk, Orta ve Lise kısımlarını muhtevidir. Bütün sınıfları mevcuttur. Talebe kaydına devam olunmaktadır.

Her gün müracaat olunabilir. İsteyenlere tarifname gönderilir. Telefon 22534 İstanbul - Şehzadebaşı

Arnavutköy'ünde - tramvay caddesinde

Leyli ve Nehari

Feyziati Liseleri Kız ve Erkek

Ana sınıfı - İlk kısım - Lise sınıfları

Kayıt için hergün saat 10 dan 17 ye kadar müracaat edilebilir. 19 eylül cumatresi günü derslere başlanmıştır. Talep edenlere mektep tarifnamesi gönderilir, Telefon, Bebek 210

Göz Hekimi Profesör Dr. Esat paşa

Göz Hekimi Paris Tıp Fakültesinden mezun Dr. Süleyman Şükrü

Muayenehane: Babıali'de Vilâyet karşısında (sabık Resne fotoğrafhanesi)

Memleketin ilk ve hususî Türk Koleji olan İSTANBUL TÜRK KOLEJİ

Mektep kız ve erkekler için leylî ve neharîdir. ANA, İLK, ORTA ve LİSE sınıflarını havîdir. LİSAN DERSLERİ: İNGİLİZCE ve FRANSIZCADIR İstanbul, Cağaloğlu, Kapalıfırın karşısında. Tel: 23535 Kayıt muamelesine 9 dan 19 a kadar her gün devam edilir.

Yedikule ve Kurbağalıdere gazhanelerinin

KOK KÖMÜRÜ

Adi sobalarda yakılır.

Merkezi teshinler için çok muvafıktır.

Sınai teshinata pek elverişlidir.

Evlere kadar gönderilir, Sıkleti garantidir.

Satie, Metro han, Tünel meydanı	Telefon Bey. 1161
Elektrik Evi - Beyazıt - İstanbul	» 24378
Mühürdar caddesi 13 - 15 Kadıköy	» K. 355-6
Muvakkithane caddesi 83	» K. 66
Şirketi Hayriye İskelesi 10 Üsküdar	» K. 123
23 nisan caddesi 19	» B.A. 128

Yedikule ve Kurbağalıdere (Kadıköy) gazhanelerinde

Şahsiyetini göstermek isteyenler için zevat sevki tabii ile doğru Beyoğlunda İstanbul lâl caddesinde 405 tüccar terası J. İTKİN müessesesine gelirler. Orada en müntehap kumaş çeşitlerinin zarfı feti ve güzel biçimi bulacakları dan emindirlere. Tel: B. O. 40

Lâpski İcra dairesinden: Lâpski'de Radoslu Hasan Hulusî Bey ve rüfekasına borçlu Lâpski'nin Kanarya köyünden Karpuz oğlu Mustafa Ağarın Lâpski ile Çanakkale arasında ve sevgi güzergâhında ve deniz sahilinde şubat 1931 T. ve 40, 44, 42, 43, 44 45, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000

Umumi neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: Kemal Salih Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi - İstanbul

Dr. HORHORUNI

Taksim Zambak sokak No 41

Cilt ve emrazi zühreviyeye tedavihanesi. Her gün sabahdan akşama kadar.

Sahip ve Başmuharriri

YUNUS NADI

İDAREHANESİ:

Dünyanın en büyük ve en eski gazetesidir.

Telgraf: İstanbul Cumhuriyet

Posta kutusu: No 246

Telefon: Başmuharriri: 22366
Tahrir müdürü: 23238
İdare müdürü: 22365, Matbaa: 20472

Cumhuriyet

ABONE ŞERAHİTİ

MÜDDET:	TÜRKİYE İÇİN	HARIÇ İÇİN
Seneligi	1400 Kr.	2700 Kr.
6 Aylığı	750 Kr.	1450 Kr.
3 Aylığı	400 Kr.	800 Kr.

Nüshası her yerde
= 5 Kuruştur =

Gazi Hz. Ankara'da Heyecanla Karşılandı

Devlet ve Banka Politikası

Dresden 22 Eylül 1931

Zaman, eski iktisat mektebinin öğrettiği şeyleri birer birer kadronun dışarısına çıkarmıştır. Temeli göklerde kurulmuş nazariyelere yaşayışın en küçük bir tahammülü yoktur. Eski iktisat mektebi, dünya yanına kadar, devlete mukaddes uzlet kösesi göstermişti. Devletin vazifesi bütün iktisadi hadiseler se-yirci kalmaktı. Fakat bütün hadiseler gösterdi ki böyle bir seyircilik cemiyet hayatı için tehlikelerin en büyüğüdür. Dünya iktisadının yolları değiştiğinden sonra, artık, eski nazariyelerin kıymeti mi olabildi?

Eski iktisat mektebi, bütün iktisadi teşkilata olduğu gibi, para teşkilatına da, bankalara da sonsuz bir hürriyet ayırmıştı. Banka işlerinde devlete kalan şey, aşağı yukarı, yalnız verilen bilançoları görmek ten ibaretti. Limitli şirketlerin bir çoğu, Avrupa'da, bu bilanço neşri sınırlarından da uzak tutuluyordu. Halbuki, iktisadi teşebbüsler ne kadar hususi mahiyette olsun devlet ve cemiyet hayatı ile son derece alakalıdır. Bütçesinin vaziyetini bilen devlet, aynı zamanda, istinat ettiği iktisadi kuvvetin mahiyetini de yakından bilmek mecburiyetindedir. Bunu yakından bilmeyen bir devletin iktisat politikası tam manasile sözde kalmış, ilk kımıldanışında donmuş bir faaliyet sayılabilir. Bankalar ve bütün para teşkilatı devletin umumî iktisat politikasına yabancı kalmazlar. Bu da yalnız devletin bankalarla daha yakından teması ile temin edilebilir.

Almanya Danat Bankası ile devlet kontrolunun lüzumu hakkında büyük bir tecrübe derisi almıştır. Hususi para teşkilatının içyüzünü bilme-mek yüzünden Almanya'nın geçirmiş olduğu para buhranını henüz kimse unutmamıştır. Bütün dünyada eşi görülmemiş bir buhran hüküm sürerken devletin en ehemmiyetli vazifelerinden biri de yurt içindeki iktisadi oluşu gözden uzak tutmamaktır. Halbuki pek iyi biliyoruz ki asrımızın bütün iktisadi faaliyeti ile bankalar arasında birbirinden ayrılmaz münasebetler vardır. Borsa cetvelleri ile, bilançolarla se-zilen iktisadi vaziyet, hiç bir zaman tam bir sevilmiş sayılmaz. Bunu daha yakından kavramak, her şeyi daha yakından görmek ve bu suretle herhangi millî bir tehlikenin önüne mübet tedbirlerle çıkmak icap eder. O-nun için banka politikası devlet için birinci derecede ehemmiyetli bir politikadır. Bilinmeyen, arkatarafı gizli ve karanlık kalan şeyler için düşün-mülen tedbirlerin kerametten ayrılan bir hususiliği yoktur. Her devleti te-sisleri bir banka politikasına yabancı bırakılmıyan sebepler şunlardır:

1 — Bankalar iktisadi hayatın temelidir. Oradaki beklenilmeyen bir artışın neticeleri devlet için çok ehemmiyetli meseleler doğurabilir.

2 — Bankalara bırakılan paralar, vatandaşların biriktirdiği paralar-dır. Bu paraların da faal iktisadi hayatta büyük bir rolü vardır. Vatandaşın içeceği suya kadar karışan devlet, bu paraların kıymet yarattığı yerleri bilmek mecburiyetindedir. Aynı zamanda millî serveti çok yakından alâkalandıran para kumula-nışlarının yüksek iktisat politikası ile münasebetlerini anlamak zarureti de vardır.

Her politika gibi devletin banka politikası da mutlaka istinat noktaları ister. O da yalnız kontrol olabilir. Her devlet, banka politikasını kendi iktisadi vaziyetine göre düşünmek mecburiyetindedir. İlerdeki şartların önüne geçmek maksadı ile Almanya'nın banka politikasını hulâsa eden yeni Bankalar kanununa göz gezdirmek faydasız değildir. Yeni kanun bütün banka hayatını murakabe altına koyuyor. Murakabe heyeti maliye ve iktisat vekillerinin seçeceği beş kişiden ibarettir. Reisleri devlet bankası reisisdir. Bunlardan biri de devletin banka komiseridir. Banka komiseri iktisat vekilliğine tâbidir ve iktisat vekillerinin, devlet bankası müdürlüğünün inhası üzerine devlet reisi tarafın-dan nasbolunur. Murakabe heyetinin

M. NERİMİ
(Mabadi 3 üncü sahifede)

Seyrisefainden sonra Vapurcuları dinliyoruz!

Vapurcular Birliği reisinin beyanata

Öldürücü rekabeti kaldırmak için azamî ve asgarî bir tarife yapmak lâzımdır

[Seyrisefainle millî vapurcular arasındaki rekabet en hâd ve yakıcı safhasında bulunuyor. Başmuharriri-miz Yunus Nadi B. geçen günkü başmakale-sinde bu şayanı dikkat mevzuu ele almış, Seyri-

Millî vapurcular Birliği Reisi Muzaffer B. (Eski vapurcuları re-

kabete götüren zihniyeti tah-lil etmiş, vaziyeti iki cephe-den müteale eylemişti. Bundan sonra biz de bu memleket derdine çare araştırmak gayesi ile iki tarafta, iki tarafın arzularını, iddialarını, mü-dafaaalarını dinlemeği kararlaştır-muştük.

Dünkü nüshamızda Seyrisefain U-mum Müdürü ile konuştuk. Bugün de vapurcularla doğrudan doğruya temasa geçmeden evvel birliklerinin reisi Muzaffer Beyin mütealealarını neşrediyoruz.]

(Mabadi 2 inci sahifede)

Feci bir otobüs kazası

Kaza Suadiye yolunda oldu, biri ağır olmak üzere 17 kişi yaralandı

Kazayı yapan otobüste yaralanıp Haydarpaşa hastanesinde tedaviye alınanlardan bazıları

Recep B. Nüzhet B. Naim B. Ziya B.

Kazaya sebep İki otobüsün birbirine Yol vermemesidir

Dün sabah Erenköy - Suadiye yolunda feci bir otobüs kazası ol-muş ve 17 kişi, biri ağır surette olmak üzere yaralanmışlardır.

Vak'a şu suretle cereyan et-miştir: Üsküdar ile Kadıköy ara-

sında işliyen ve 3611 numaralı şoför Mehmed'in idaresinde bu-lunan bir otobüs Kadıköy'ünden Maltepe Endaht mektebine gö-türmek üzere 18 yolcu olarak saat 7 de hareket etmiştir. Yolun bir kısmı arızasız geçmiştir. Fakat otobüs Bağdat yolu üzerinde ve Göztepe civarında Çukurçesme önüne geldiği zaman önüne Sua-diye oteline ait olduğu tesbit edi-

(Mabadi 4 üncü sahifede)

Yangın haberi verilince.. İtfaiye 20 saniyede hazırlanıyor!..

217 senedenberi muhtelif devirlerde itfaiyemizin kıyafetini gösteren mankenler

— Yazısı dördüncü sahifede —

Bedia H. Selâniğ'e gitti San'atkâr Atınada büyük bir hüsnü kabul gördü

Bedia Müvahhit Hanımın Atına'da imzalandığı son resmi

Atina 25, Tayyare postası (Sureti mahsusada gönderdiğimiz muhar-rimizden) — Darübedayi san'at-kârlarından Bedia Müvahhit H. A-tina'da bulunuyor. San'atkâr bura-da meslek arkadaşları tarafından çok iyi bir şekilde karşılandı. Ati-na'nın birinci sınıf otellerinden Akropol otelinde misafir edildi.

Kendisi ile görüştüm. İsmet Pş. Hz. nin Atina'ya muvasalatlarının ikinci günü akşamı temsil edilecek «Otello» piyesinde oynadıktan sonra ertesi günü Atina'dan ayrılacağı, Başvekilimizin ziyaretinde verilen bir temsile çağırılmasından çok memnun olduğunu söyledi. — İHSAN

Atina 26 (Sureti mahsusada gönderdiğimiz muharririmizden) — Bu sabah tayyare ile Selâniğ'e gidiyo-rum. Bedia Müvahhit H. da bera-berdir. Yarın Atina'ya dönece-gim. — İHSAN

Yunan Muhalefet rüesası

Türkiye ile anlaşma si-yasetini tasvip ediyorlar

Çiftçi Fırkası Reisi M. Papanastasio

Atina 25 (Sureti mahsusada gönderdiğimiz muharririmiz-den) — Yunanistan'daki muha-lefet taraftarının Ahali Fırka-sının Reisi M. Çaldaris, Atina' - (Mabadi 4 üncü sahifede)

İngiliz lirası 725 kuruş!

İzmir tacirleri hükûmete müracaat ediyorlar

İngiliz lirası dün Avrupa ve Amerika Borsalarında mühim temevvüçler geçirmiş, bir aralık takriben 725 kuruşa kadar düş-müştür. Bu hususta Borsamızdan ve Avrupa borsalarından aldı-ğımız haberler beşinci sahifededir.

Gazi Hz. Ankara'da Ankara Reiscumhur Hz. ni heyecan ve sevinç içinde karşıladı

Ankara 26 (Telefonla) — Gazi Hz. ni hâmil tren Ankara istas-yonuna saat 3 ü 5 geçe geldi.

Garda basta Müşir Fevzi Pş. Hz. olduğu halde erkânı askeriyemiz, vekiller, meb'uslar, ecnebi devletler sefirleri, Belediye Meclisi azaları, müessesat mümessilleri hazır bulunuyorlardı. İstasyonun methali ve harici Gazi'yi görmeğe gelenlerle hıncıhmetti.

Katar istasyona girerken mızıka istiklâl marşını calmağa başladı. Trenden evvelâ Gazi Hz., sonra Başvekilimiz, Dahiliye ve Hariciye Vekilleri indiler.

Reiscumhur Hz. istikbale gelenlerin ayrı ayrı ellerini sıktılar, erkânı askeriyenin hatırlarını sor-dular, resmi selâmı ifa eden askere «merhaba, asker!» diyerek iltifatta bulundular.

Bu sırada istasyonun içini ve dışını dolduran halk «yaşa Gazi!», «hoş geldin, Gazi!» diye bağırıyor, etrafı ardı arkası kesilmeyen bir al-

kış tufanı kaplıyordu.

Gazi Hz. nin refakatlerinde mutat zevattan başka sabık S. F. Kâ-tibi Umumisî Nuri B. de bulunuyordu.

Reiscumhur Hz. İsmet Pş. ile birlikte diğer zevata veda ettikten sonra açık bir otomobile bindiler ve Çankaya'ya azimet buyurdular.

İsmet Pş. Hz. de Hariciye Vekili ile beraber köşklere gittiler.

Gazi Hz. Çankaya'da yapılmakta olan «Reiscumhur evi» inşaatını bir müddet tetkik ettikten sonra bir saat kadar istirahat buyurdular. Bunu müteakip çiftliklerine azimet ederek Marmara köşkünde kaldılar.

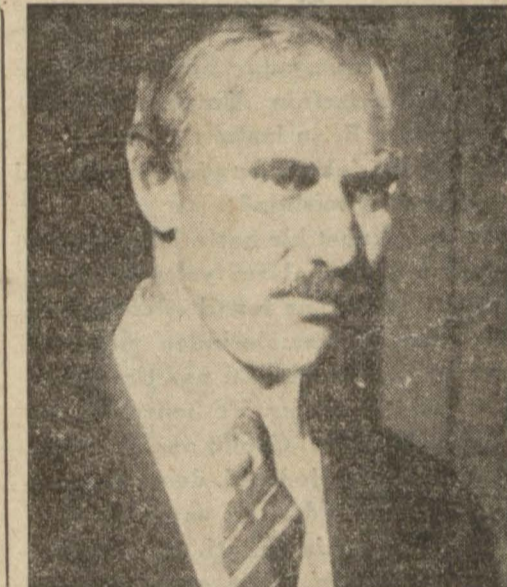
Gazi Hz. nin bu sene İstanbul'dan şehrimize erken dönmeleri Ankara'lıları sevindirmiştir. Buna bir ehemmiyeti mahsusata atfedenden vardır. Bazılarına göre Gazi Hz. Atina'ya gidecek olan Başvekilin gayububeti esasında Ankara'da bulun-mağı tercih buyurmuşlar, bunun için avdetlerini tesri etmişlerdir.

Amerika seyahati Nasıl bir semere verecek?

Seyahat, Amerika sefirinin İsmet Pş. ile mülâkatından sonra takarrür etti

Saracoğlu Şükrü B. Yeni beyanatta bulundu

Sabık Maliye Vekili Saracoğlu Şükrü Beyin yakında Amerika'ya giderek malî mehafil ile temasta bulunacağı yazılmıştı. (Yeni Gün) ün verdiği malûmata göre bu seyahat, Amerika sefiri Mis-ter Gro'nun Başvekil İsmet Paşa Hazretleriyle mühim ve uzun bir mülâkatından sonra takarrür etmiştir. Filhakika Amerika sefiri Cenapları üç gün evvel, Başvekil İsmet Paşa Hazretlerini Dolma-bahçe sarayında ziyaret etmiş, Amerika müessesati maliyesinin memleketimizle alâkadar iktisat-

İsmet Pş. ile uzun ve mühim bir mülâkat yaptığı haber verilen Amerika Sefiri Mister Gru

«Olup Yeniçeri çektim cefayı * Piyade eyledim nice gazayı» Koca Mimar Sinan [İkinci sahifede takip ediniz]

KOÇA MİMAR SİNAN

HAYATI VE ESERLERİ

Yazan: REŞAT EKREM

Sinan bütün gönüllere hâkim destanı bir kahraman olmuştur

Sular bendlerde ve havuzlarda toplandıktan ve yollar yapıldıktan sonra Mimar Sinan asıl mühim ve muazzam inşaat, su kemerlerine başladı:

«Ol demde himmetle el urduk Kemerlere Döküldü o yolda su yerine sim ile zeri Eflâke irâi kavşukuzah veş Kemerleri. Yolundan eyledik suları çeşmeye revan Kıldâ dâlayı hayır bize Şahû insü can.»

Mimar Sinan, bu muazzam teşebbüsü, 926 zilkadesi başlarından 971 senesine kadar, dokuz senede bitirmişti. Su yollarından maada dört büyük kemer ile bir büyük havuz yapılmıştı. «Bazı kemerler bir dağdan diğer dağa atılmış üçer kat eflâke ser çekmiş keheşan âsa kemerlerdir ki vacibülseyirdir». Bu kemerlerden «Uzun Kemer» in irtifaf temeline beraber 20 zira' ve uzunluğu 1220 zira' idi. «Güzelle kemer» bir kaç âli kemerden mürekkepti. «Mugla-va» kemeri üç kat idi. «Her katının köprü misal yolu vardı ki üzerinden bir atl geçebilirdi. Yalnız temeli 18 zira' idi. Uzunluğu 65 zira' idi. Dördüncü kemer Müderris köyü civarında olduğu için «Müderris Kemer»i adını almıştı. Sular evvelâ havuzda toplanıyor, ondan sonra tevzi olunuyordu. Civardaki üç köyün hallâ kemerlerin ve havuzun muhafazaasına memur olmuşlardı. Selların dağlardan sürüklediği çamuru, çalı ve dalları temizlerdi. Kemerlerin civarı az zaman zarfında koruluk olup mamur olmuştu. Lisan ile tarif edilemeyen, cümle uşşâkının zevkû safa ettikleri bir mesire olmuştu.

Bütün tesisat 40,263,000 akçeye çıkmıştı.

Nihayet, Mimar Sinan, suyu At-pazarı'ndaki Kırkçeşme'ye getirmeye muvaffak olmuştu. Süleyman'a muâjdeciler gitmişti.

Süleyman, derhal adam göndererek sudan getirtmişti. Mimarbaşıyı çekemiyenler, Padişahın nezidine son bir teşebbüste bulundular: «Bu suda yeni gelmiş suyun kokusu yok. Eski sudur!» Dediler. Mimar Sinan saraya gelince Süleyman kendisine bu hususu sordu. Sinan suyu künk ile getirmediğini, kârgir yollar ya parak getirdiğini, bir derede su nasıl berrak ve saf ise bu suyun da öylece berrak ve saf olduğunu söyledi. Sinan'ın cevabından fevkalâde hazreden Süleyman ona tekrar hil'atlar giydirecek «serrefraz» etti. O zaman Sadrazam bulunan Reşit Ali Paşa İstanbul'un bir çok yerlerinde çeşmeler yapılarak bu suyun götürülmesini teklif etmişti. Koca Sinan'ı, senelerce sonra, Şair Mustafa Sai Çelebiyi karşısına alarak hatıratını yazdırtır iken tarihi günü şöyle tesbit etmişti: «Ol zamanda ve ziriiazam olan sahibi saadet murat edindiler ki şehir içinde kırk çeşme başı nice yerde serçeşmeler peyda olup sakalar her mahalde iriştiler. Merhum Padişahı cihan buyurdular ki: Benim maksudum bu su her mahalleye revane ola. Çeşme bina olacak yerde çeşme ve kabiliyet olmayan yüksek yerlerde tatlı kuyular ola ki su içine uğraya. Ta kim her yerde pürü zayıf ve dul hatunlar, uşak oğlançıklar destiler ve bardakların doldurup devamı devletime dua eyliyeler.»

Sinan, bütün gönüllere hâkim destanı bir kahraman olmuştu. Herkes onda fevkalbeşer bir kudret görüyor, ve bu kudretin önünde hürmet ve muhabbetle eğiliyordu. Bu kudret Sinan'ın san'atkar dehası idi.

- Mabadi var -

Vapurcular Birliği reisinin beyanâtı

(Birinci şahitten mahabât)

Vapurcular Birliği reisine göre..

Milli Vapurcular Birliği reisi ve sabık Seyrisefain Umum Müdürü Muzaffer B. şu izahatı verdi:

«Mes'elenin bugünkü vaziyetini teşrih eder misiniz?»

«Rekabet bir hatta işliyen muhtelif kumpanyaların yolu ve eşya naklinde fiatları tenzil ederek fazla iş görmek istemelerinden mütevellit bir mes'eledir. Bu her ticaret şubesinde de vardır. Ve bence, bu rekabet lâzımdır. Çünkü ancak bu rekabet sayesinde ki, deniz ticaretimiz terakki eder, iyi vapurlar alınır, yolcunun istirahatı, tüccarın mallarını daha iyi, daha emin tarzda naklettirmeleri temin olunur.

Fakat bu, itidal dairesinde ve mantıklı olmalıdır. Bugünkü gibi Hope'ye bir buçuk liraya yolcu götürmekle yapılan rekabet, ticaret manasında rekabet değildir. Buna zardan başka bir şey denilemez. Bu gibi rekabetten çıkacak netice, ancak dayanamayan tüccarın nihayet bu işten vaz geçmesidir. Halbuki, ortadan bir kumpanyanın, iki kumpanyanın çekilmesi yalnız onları mutazarrır etmez; aynı zamanda hükümetin de nef'i kaybolur. Bu işle ginen binlerce kişi de işsiz kalır. Gayrimantiki rekabet her tarafın ve herkesin zararını mucip olmaktadır başka bir netice vermez. Hengi hatta bu kaidesiz rekabet varsa bu hat üzerinde işliyen kumpanyaların kâffesi zarar eder.

Bizim bugünkü vaziyetimiz islah edilmek lâzım geldiği mütealaşında bulunulursa yapabileceğimiz şey deniz ticaretini esaslı surette tanzimdir. Bu mes'elede Seyrisefain idaresinin de mevkiî vardır. Ticaret serbest olmakla beraber ortaya her halde Seyrisefain de dahil bulunduğu halde umum vapurculara muta olacak bir şekil koymak icap eder. Bugün bunun tetkiki zamanı geldiğine kanımlım.

Nasıl bir çare bulunabilir?

«Bu şekil rekabeti kaldırmak sizce nasıl olabilir?»

«Kendi düşünce her hat için azami ve asgari bir tarife koyulmaktadır. Böyle olursa herkes kendi kesesine göre itimat ettiği kumpanyaya malını verir, istirahatını temin eder, kumpanyanın vapuruna biner.

«Bugün bu rekabetle en fazla kim mutazarrır oluyor?»

«İtilâf bozulduktan sonra vaziyeti İktisat Vekâletine bildirdik. O zamandanberi vapurcular serbestilerini muhafaza ederek çalışıyorlar. Seyrisefain ile itilâf vaftak iş bir şey düşünmüyoruz. Benim nokta-i nazarım şudur ki, herkes kavbediyor.

Seyrisefainin vaziyeti

«Seyrisefainle yapılan son itilâf nasıl aktedilmişti?»

«Karadeniz hattında böyle bir itilâf akti için vapurcular tarafından Seyrisefain müracaat vaki olmamıştı. Bunu, Seyrisefain rekabet tehdidi üzerine bize zorla yaptırdı. Bunu benim vasıtamla Karadeniz hattında çalışan vapurculara tebliğ etti. Bu hatta çalışan vapurcularla itilâf yapılmasını aksi takdirde rekabete başlayacaklarını söylediler. Biz de «bir itilâf yapalım, belki bundan müstefit oluruz» dedik. Rekabet cari olup, herkes ziyan edeceğine bu şekilde bir itilâfın aktini memnuniyetle karşılamak icap ediyordu.

Fakat yapılan itilâfnamedeki yüzde nisabetleri vapurcuların aleyhine idi. İtilâftan sonra bu nokta fillen sabit oldu ve bu nisbetin tadilî için Seyrisefaine vaki olan müracaatımız idarece her nedense kabul edilmediğinden vapurcular itilâfı madde mahsusasına istinaden bozmağa mecbur oldular. Çünkü göz göre zarara kimese katlanamazdı.

«Anlaşamamazlığın sebepleri nelerdir?»

«Deniz ticaretindeki buhran hemen dünyanın her tarafında vardır. En hâd safhaya dahil olan rekabetin bugünkü gayesini (dayanan kalır, dayanmayan çıkar) sözü ile tarif edebiliriz. Karadeniz hattında üç kumpanya kaldı. Alemdar, Yelkenci, Sadikdzadeler.

Deniz ticaretinin mebeindein müteale ve islah lâzımdır. Şilepillik mes'ele si de mühmel bırakılmama lıdır. Bizim posta vapurlarımızdan fazla şileplerimiz vardır. Bunların da esaslı surette düşünülmesi lâzımdır.

Bundan başka sigorta, kredi mes'eleleri vardır. Bunların da tetkiki lâzımdır. Velhasıl memleketin ihtiyacına cevap verecek tedbirler alınması icap etmektedir.»

Sehir ve memleket haberleri

Uzunköprü'nün

Dertleri

24 un fabrikasından 11 i kapandı muattal duruyor

Uzunköprü (Hususi) — Zahire ve hububat fiatlarının yüksek olduğu senelerde değirmencilik kârlı bir işti. 341 senesinde mevcut dokuz un kırma fabrikası pek kısa bir zaman sonra yirmi dördü buldu.

Fakat vaziyet böyle devam etmedi. Gerek zahire fiatlarının sükutu, gerekse sanayi işlerimizde programsızlığımız yüzünden bu fabrikalar zarar etmeğe başladılar. Neticede on bir tanesi kapılarını kapadı. Her biri 32-80 beygir kuvvetinde motorlerle mûchez olan, 10-15 bin liralıya mal edilmiş bulunan bu müesseseler bugün muattal duruyorlar. Fakat bunların kapanması ile diğerleri vaziyetlerini düzeltmiş değillerdir. Aynı tehlike daha bir çokları için varittir. Bugün bu fabrikaların her birine 1400 nüfus düşüyor. Bu nüfus böyle bir müesseseyi besleyemez. Binaenaleyh vaziyeti islah için bunların adedini tahdit emeli, aynı zamanda kapalı olanlarının da hükümet yardımıyla diğer sanayi çevrilmesine çalışılmaktadır. Mintakamızda sanayi ziraiyenin inkişafını temin edecek mevadî iptidaiye çok boldur. Bunlar ipek fabrikası olabilir. Keten saplarını işliyerek dokumacılık yapabilirler. Bunlarda nebati yağ imalâthaneleri tesisi dahi mümkündür.

İlk nişasta fabrikamız

Kasabamızda Arif Arni ve şeriki firmasına ait bir nişasta, glikoz ve şekerleme fabrikası vardır. Bu fabrikanın senelik nişasta istihsalâtı bir milyon kiloya yakındır. Fabrika memleketimize şimdiye kadar hariçten getirilen nişasta ile beraber nişastadan yapılan kola ve nevilere gibi maddeleri de istihsal etmektedir. Tütün İnhisarının ve diğer müesseselerin bundan sonra kola ihtiyacını yerli malından temin edecekleri ümit olunmaktadır.

Mübadele ve İskân Gayrimübadiilere bono tevziine yeniden başlandı

Gayrimübadiilere ait küçük kıymetli bonoların bitmesi yüzünden bir kaç gündenberi yapılamayan bono tevziatına dünden itibaren yeniden başlanmıştır ve karar numaraları 525 ten 554 de kadar olanlara yüzde yirmi hesabı ile bonoları verilmiştir.

Bugün sırasını kaybedenler tevziatta bulunulacak ve pazartesi gününden itibaren numaraları 554 ile 579 arasında olanların bonoları tevzi edilecektir.

Maarifte ve mekteplerde ilk mektepler ay başında açılıyor

Maarif müdüriyeti dün İstanbul ve mühakatındaki ilk mekteplerin kadrolarını ikmal ederek mektep idarelerine göndermiştir.

İlk mekteplerde tedrisata bir teşrinievvel perşembe günü başlanacaktır. Bu cihetle Maarif müdüriyeti dün bütün mekteplere bir tamim göndererek mekteplerde ders programlarının hazırlanmasını ve sair hazırlıkların ikmal edilmesini bildirmiştir.

Mülkiye mektebine talip fazla

Mülkiye mektebine girmek isteyen lise mezunlarının adedi bu sene yetmiş geçmiştir. Halbuki mektep 40 efendi olacaktır. Bunun için talipler arasında müsabaka imtihanı yapılacaktır.

San'at mektebi talebe alıyor

Sultanahmet'teki San'at mektebi dünden itibaren yeni talebe almağa başlamıştır. Tahsil leyli ve meccanidir. Taliplerin ilk mektep mezunu olması, 12, 16 yaşları arasında bulunması lâzımdır.

İktisadi mehafilde Bari'ye giden tüccarımız bugün geliyor

Bari'de açılan beynelmilel sergiye iştirak eden tüccarlarımız ile ve ticari tetkikatta bulunmak üzere Bari'ye giden ticareti hariciye ofisi raportörlerinden Âkil Emrullah Bey bugün İtalyan ekspres vapurule İtalya'dan avdet edeceklerdir.

Teşekkür ederiz

Mütekaitlerin, dulların ve yetimlerin maaşları sür'atle veriliyor

İstanbul'da maaş alan eytam ve eramil ve mütekaitler maaşlarını sıkıntı ile alıyorlardı. Bu hal maaş sahiplerinin de daima şikâyetlerini mucip oluyordu. C. H. Fırkasının bu sene aktedilen kongrelerinde halkın en mühim dilekleri arasında bu şikâyet te mühim bir yer tutuyor ve maaşların kolaylıkla alınmasına bir çare bulunması isteniyordu. Fırkanın teşebbüsü üzerine hükümetin itihaz ettiği tedbirler sayesinde şimdi maaş teydiyatı çok iyi bir şekilde konulmuştur. Geçen aydanberi maaş sahipleri maaşlarını kolay almağa başladıklarından eski şikâyetlerin yerine umumî bir memnuniyet kaim olmuştur. Halkın bu dileğinin hükümetçe serian nazari dikkate alınması çok şayanı teşekkürdür.

Mütekaitlerin, eytam ve eramilin memnuniyetlerini celbeden tedbirler arasında bu işleri idare eden memurlarımızın dikkat ve sür'atle iş görmekte olmaları da ayrıca takdire şayandır. Bu maaşları tediyeye memur olanların yeni usulü her gelecek tediyeye daha mükemmel bir şekilde koyarak halkın memnuniyetini bir kat daha celbetmeğe çalışacaklarına şüphe yoktur.

Halkla hükümet arasında hayırlı bir tavassutta bulunmuş ve bu suretle maaşların memnuniyeti mucip bir şekilde tediyesi imkânını hazırlamış olan C. H. Fırkası İstanbul İdare Heyetine mütekait, dul ve yetimler namına;

Teşekkür ederiz

Mükerrer vergi

Memurlar hakkında ikinci defa tahkikat

Bazı mükelleflerden mükerrer vergi tahsil eden memurlar hakkında yapılmakta olan tahkikatın bir kısmı Defterdarlıkça ikmal edilerek evrakı vilâyete tevdi edilmiştir. Vilâyete tahkikatta noksanlık görmüş ve ikmalini Defterdarlığa bildirmişti. Defterdarlık dün bunları da ikmal ederek Vilâyete vermiştir. Defterdarlık şimdi kendisinden mükerrer vergi alındığı hakkındaki şikâyetini gazetimizde neşrettığımız efendinin vergi mes'alesini tahkik etmekle meşguldür.

Vilâyette

Ream muayenesi başlıyor

Vilâyete dahilindeki beygir, merkep ve katır gibi hayvanların riam muayenesine bugünden itibaren başlanacaktır.

Ankara'da Eczayı Tıbbiye sergisi

Evvelki gün kapanan dördüncü Milli tıp kongresine iştirak eden doktor ve eczacılar dünden itibaren şehrimize avdet etmeğe başlamışlardır. Bu meyanda kongre kâtibi umumisi Fahrettin Kerim Bey de dün şehrimize gelmiştir. Kongrede bilhassa çocukların umumî işleri mevzuu üzerine hararetle müzakereler cereyan etmiştir. Açılan eczayı tıbbiye

Parlâmetnolar

Konferansı

Necip Ali ve Reşit Saffet B. ler Bükreş'e gidiyorlar

Reşit Saffet B.

Necip Ali B.

1 teşrinievvelde Bükreş'te toplanacak beynelmilel parlâmentolar konferansına Türkiye namına iştirak edecek olan Denizli meb'usu Necip Ali B. yarın Romanya'ya gidecektir.

Necip Ali B. kendisiyle görüşen bir muharririmize kongre hakkında şu izahatı vermiştir:

«Bir teşrinievvelde Bükreş'te toplanacak beynelmilel parlâmentolar itihadı siyasi konferansına hükümetimiz namına müşahit aza sıfatıyla iştirak edeceğim. Bu sene 27 inci içtimam akteden kongre on dokuzuncu asırdanberi faaliyettedir. Kongrenin gayesi tahaddüs eden beynelmilel umumî mesaili hal ve fasletmekdir.

Türkiye hükümeti beynelmilel parlâmentolar itihadına henüz reşmen girmiş değildir. Çünkü parlâmentolar itihadının nizamname-i esasisi mucibine her parlâmentoda beynelmilel parlâmentolar mesaillile meşgul bir komite vardır. Kongreye iştirak edecek olan murahhaslar bu komite tarafından intihap olunurlar. Bizde ise henüz böyle bir komite teşekkül etmiş değildir. Binaenaleyh kongreye böyle bir komite tarafından intihap edilerek değil, Meclis namına müşahit murahhas olarak gidiyoruz.»

Kongre her sene başka bir şehirde toplanmaktadır. Bir kaç sene sonra İstanbul'da in'ikadı ihtimali vardır.

Halen Avrupa'da seyahatte bulunan Kocaali meb'usu Reşit Saffet B. de bir kaç güne kadar bu kongreye Türkiye namına müşahit murahhas olarak iştirak etmek üzere Bükreş'e gidecektir.

Memleket haberleri

Bergama'da bir soygun vak'ası

Bergama'nın Cambel köyüne gece müsellâhan giren dokuz kadar haydut halktan bazılarının paralarını ve kıymetli eşyalarını almışlardır. Bu hâdiseye üzerine İzmir Valisi Kâzım Paşa derhal Bergama'ya gitmiş ve şiddetle icra edilen tahkik neticesinde dokuz da silâhlarla beraber yakalanmıştır.

Siyasî icmal

Almanya - Lehistan

Cihan siyasetinde büyük bir gerginlik var: İtalya ile Fransa arasındaki bahri ihtilâf hâlâ bütün şiddetle devam ediyor. Rusya ile Fransa arasında ademi tecavüz misakı aktolunamadı. Fransa ile Almanya arasında henüz mukarretin vücutta gelememi. Aksayı Şark'ta nagehanı surette başlayan harekâtı askeriyeye tarihin en büyük harplerinden birini tevhit etmek istidadını gösteriyor. Fakat bu ahvale rağmen sulh ve müsaletimin atisi hakkında büsbütün nevmit olmağa mahal olmadığını isbat eden alâmetler de yok değildir. Ezcümle bugünlerde Almanya ile Lehistan arasında müstakimane ve samimane bir hava peyda olmuştur. Geçen sene Avrupa sulhünü en ziyade tehdit eden mes'ele Versay muahedesile Lehistan'a terkeden yuvarı Silezya, Pozen ve Poneranya gibi eski Alman vilâyetlerinde kalan Alman ekalliyetlerinin tâbi olduğu muamelelere karşı Almanya'nın bütçetleri idi. Mes'ele Cemiyeti Akvama tün dünyayı endişeye düşüren şikâketmiş, Almanya Hariciye Nazırı riyasetten çekilerek Lehistan'a şiddetle hücum etmişti.

Maahaza Lehistan hukukunu şiddetle müdafaa etmekle beraber itilâfperverlikten ayrılmamış ve bu suretle mes'elenin şiddeti kaybolduğu gibi Leh'liler devletlerin tevaccühünü kazanmış idi. Şimdiye kadar Lehistan'daki Alman ekalliyetleri Avrupa'nın sükûn ve müsalemelerini daima tehdit etmekten hali kalmamışlardır. Cemiyeti Akvama büyük meclisinin son içtimalarında bu mes'ele gayet dostane bir surette ve tamamilen halledilerek Avrupa sulhü büyük bir tehlikeyden kurtulmuştur.

Cenevre'de Alman ve Leh muarrahaları geceli gündüzlü kendi aralarında müzakere ederek itilâf etmişlerdir. Mecliste Alman Hariciye Nazırı M. Cürtiüs yukarı Silezya'daki Alman çocuklarının ekalliyet mekteplerine kabulü hakkında hasıl olan itilâftan dolayı beyanı memnuniyet etmiştir. Lehistan Hariciye Nazırı M. Zaleski de hükümeti metbuasının Alman ekalliyetlerine emniyet ve itimat hissinin tetkiki için gönderilen yapacağına vadedmiştir. Müzakerecin sonunda Lehistan Hariciye Nazırı ayağa kalkmış ve bütün meclisin huzurunda Almanya Hariciye Nazırı ile müsafaha etmiştir. Bu suretle Cemiyeti Akvama Büyük Meclisi cihan sulhünü tehdit eden mes'eleleri halden aciz ve endişe izhar etmekte iken Lehistan ile Almanya'nın kendi aralarında uyurşarak Avrupa sulhünü tehdit eden büyük bir gailleyi bertaraf ettiklerini şahit olmuştur. Bu netice Avrupa sulhü için büyük bir kazançtır.

MUHARREM FEYZİ

Sofya telefonu

Avrupa'ya temdidi için müzakereye başlanıyor

Ankara - İstanbul - Sofya telefon hattının Avrupa merkezlerini temdidi mes'alesini müzakere için Bulgaristan Telgraf müdürü umumî muavini M. Kristof şehrimize gelmiştir. Mumaileyh telgraf işletme müdürü İhsan Cemal Beyle birlikte tarifeler mes'alesini ve diğer teknik mes'elelerini tetkik zalyacaktır.

Dün gece ay tutuldu

Dün gece ay tutulmuştur. Kâmerin şibih zille girmesi 18,41 de başlamış, husufu küllinin başlangıcı, 21,5 te, nihayeti 22,30 da kaydolunmuştur.

Ay 24,55 te tamamen tabii şekilde görünmeğe başlamıştır.

Bir çok kimseler dün akşam saat 18,41 den itibaren Rasatane telefon ederek verilen haberleri hilâfına ayın tutulmadığını söylemişler, sebebini sormuşlardır. Rasatane bu müracaatlara göre ancak husufu küllinin görülebileceği cevabını vermiştir.

Dün gece husufu külli esnasında da çirkin bir âdeti yerine getiren mek için şehrin bazı semtlerindeki silâhlar atılmış, polis silâh taşıyanlar hakkında takibat icrasına başlanmıştır.

SON TELGRAFLAR

Fransız nazırları
Berlin'e hareket ettilerFransız Başvekili teşrinievvelde
Vaşington'a hareket edecek

Paris 26 (A.A.) — M. Laval ile M. Briand Berlin'e gitmek üzere saat 4 te Paris'ten hareket edeceklerdir.

Berlin 25 (A.A.) — Nimresmi bir membadan alınan bir tebliğe göre, Mareşal Hindenburg, Berlin'de ikametleri esnasında M. Laval ile M. Briand'ın ihtimal pazartesi günü kabul edecektir.

Paris 26 (A.A.) — M. Laval Amerikan Reiscumhuru M. Hoover tarafından vaki olan daveti resmen kabul etmiştir.

M. Laval'ın Vaşington seyahati
Paris 25 (A.A.) — M. Laval'ın Amerika'ya teşrinievvelde gitmesi muhtemel görülmektedir.

Vaşington 25 (A.A.) — Hariciye Nazırı M. Stimson, M. Laval'ın bütün dünyayı alâkadar eden mes'eleler hakkında M. Hoover ile görüş-

mek imkânını bulmak üzere Amerika'ya gelmesini pek ziyade arzu ettiğini söylemiştir.

M. Stimson, faydalı olacak surette müzakere edilebilecek mevzular için bir hat tayin edilmemiş olduğu nu da sözlerine ilâve etmiştir.

M. Hoover ile M. Laval'ın tetkik edecekleri bahisler arasında tahdidi teslihat, beynelmil baharlar ve altın mes'elelerinin de dahil bulunduğu zannedilmektedir.

M. Mellon'un Fransız nazırlarına bir hediyesi

Paris 26 (A.A.) — Amerika'nın Paris sefiri M. Edger Hoover plânına dostane bir surette iştiraklerinden dolayı bir hatıra olmak üzere M. Laval M. Briand, M. Flandin ve M. Pietri'ye M. Mellon ve kendi namına birer gümüş hokka takımı hediye etmiştir.

Avam Kamarası

Feshedilerek yeni
intihap yapılacak

Londra 26 (A.A.) — Parlâmentonun 7 teşrinievvelde dağıtılacağı zannolunmaktadır. Bu suretle umumî intihabın 27 - 29 suretievvel arasında yapılması kendiliğinden tesbit edilmiş olacaktır.

Londra 25 (A.A.) — Akşam gazetelerinde okuduğuna göre muhalif amele furkasına mensup meb'uslardan yirmisinin pek yakında hükümet tarafına geçeceği, bunların arasında iki de sabık nazır bulunduğu söylenmektedir.

Bu rivayet hakikat seklini alacak olursa umumî intihabın yakında yapılması ihtimali zayıf lamış olacaktır.

İsmet Paş. salı günü
İstanbul'a geliyor

Ankara 26 (A.A.) — Başvekil İsmet Paşa Hazretleriyle Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Bey Atina'ya gitmek üzere pazartesi günü Ankara'dan İstanbul'a hareket edeceklerdir.

Ankara hayvan sergisi rağbet
görüyor

Ankara 26 (Telefonla) — Burada açılan ehli hayvanat sergisine bu sene 875 hayvan iştirak etmiştir. Bu miktar 927 de 98, 928 de 368, 929 da 313, 930 da 468 di.

Rus Sefiri Ankara'da

Ankara 26 (Telefonla) — Rus sefiri Suriç Yoldaş bu sabah Ankara'ya geldi.

Gandhi fabrikaları geziyor

Londra 26 (A.A.) — Gandhi dün akşam saat 17,05 te Euston mevkiinden hareketle pamuk vaziyetini tetkik etmek istediği Darwen'e azimet eylemiştir.

Mumaileyh, orada mıntaka mensucat tezgâhları müdür ve amelelerle mülâki olacaktır.

Hindistan'da

Bir müsademede aha-
liden 19 kişi öldü

Keşmir 25 (A.A.) — Dün çıkan kargaşalıkların tekrar zuhurundan korkan Hint'liler arasında büyük bir terâk ve korku hüküm sürmektedir. Silâhlı bir çok müslümanlar sokaklara barikatlar yapmakta ve zabıtaya meydan okumaktadır. Polis ve asker kuvvetleri ihtiyat tedbirleri almak tadırlar.

Tek başlarına dolaşmakta olan bir kaç mecusi yakılmaları olmuştur. Gece ışıq kılıpılması hakkında ki emir yeniden tatbik mevkiine konmuştur.

Bu kargaşalıklar Keşmir'den 50 kilometre kadar uzakta bulunan Nantang şehrine de sirayet etmiştir. Burada ahalî bir askeri müfrezeye hücum etmiştir.

Askerler, ateş etmeğe mecbur kalmışlardır. Ahaliden 19 kişi ölmüştür.

Keşmir 25 (A.A.) — Dün burada açıkta ordugâh kurmuş olan 15,000 kişiye ayaklanan halktan 3000 kişi daha müsellâh olarak iltihak etmiştir.

Bununla beraber, asilerin herhangi bir hareket ve faaliyette bulun- dukları görülmektedir. Vaziyetin vahametinden dolayı kargaşalıkların nihayet bulması için fevkalâde salâhiyetlerini istimal etmeleri husu- sunda asker ve zabita kuvvetlerine mezuhiyet itasını natik bir emirname neşredilmiştir.

Rangon 25 (A.A.) — Dün Padang istasyonuna hücum eden 160 asiden altısı polisler tarafından öldürülmüştür. Telgraf telleri kesilmiştir.

Fazla tafsilât alınamamıştır. Traetvöy mıntakasında hükümet kuv- vetleri bir çok silâh ve cephane ele geçirmiştir.

Zeplin balonunun seyahati

Fernambourc 25 (A.A.) — Zeplin balonu bu sabah Greenwich ayarile saat 3,15 te Fernambourc'dan hareket etmiştir.

Japon'lar
Mançuri'yi
Tahliye ediyorlarCemiyeti Akvam hep bu
mes'ele ile meşgul!

Tokyo 25 (A.A.) — Japon hükümeti an'anevi siyasetine müsteniden Japon ve Çin hükümetleri beyninde dostane münasebatın temadisine çalışmakta gayret etmekle beraber birkaç senedenberi Çin resmi memurlarından ve halkının hareketi Japon millî hislerini rencide etmiştir.

Son zamanlarda Çin askerlerinin Mançuri'ye demiryollarına ve muhafızlarına hücumları vuku bulmuş ve nihayet 18 eylülde Japon ve Çin askerleri beyninde müsademe ile neticelenmiştir.

Demiryolu güzergâhında 220,000 Çin askerine mukabil yalnız 14,000 Japon askerinin bulunması nazik bir vaziyet ihdas etmiş olup yüz binlerce Japon hayatını muhafaza etmek için derhal hareket geçmek mecburiyeti hasil olmuştur. Hudut civarındaki Çin askerleri silâhlarından tecrit edildikten sonra sulh ve sükûnün muhafazası Japon kontrolü altında bulunan Çin teşkilâtına terk edilmiştir.

Bundan sonra Japon kıtaatının kısmi azami demiryolu mntakasına zeri çağırılmıştır. Ancak Mukden, Kirim ve diğer bazı yerlerde bir miktar asker kalmıştır.

Japon kıtaatının (Changchun) un simalini ve Cingtau civarını ısgal ettiklerine dair habeyler valandır. Japon hükümetinin Mançuriya'da hiç bir yerî istilâ etmek kastı yoktur. Yeşâne gâve Japon nüfusünün hak ve hayatını korumaktır.

Cenevre 25 (A.A.) — Japonya'nın Cemiyeti Akvam gönderdiği notada Çin - Japon itilâfının iki hükümet arasında müzakere yapmak suretile sulh daairesinde ve sür'atle hallini pek ziyade arzu eden Japon hükümetinin Mançuri'deki askerlerini demiryolu mntakasına çektiği ve bir ihtiyat tedbiri olmak üzere Mukden ve Kirin'de bir miktar asker bırakılmış olmasının askeri bir ısgal teskil etmeyeceği beyan edilmiştir. Vaziyet düzeldiği takdirde Cemiyeti Akvamın kendisine itimat etmesini istiyen Japon hükümetinin demiryolu mntakasındaki askerlerini de tedricen geri çekeceği bu notaya ilâve edilmiştir.

Cemiyeti Akvam'ın Çin - Japon itilâfı

Cenevre 26 (A.A.) — Cemiyeti Akvam meclisi dün akşamki yeni umumî celsesine Çin - Japon itilâfına hasretmiştir. Sırp-Yunan ticarî münasebatı

Selânik 26 (Yunanistan'a sureti mahsusada gönderdiğimiz muharririmizden) — Atina'dan Selânik'e geldim. Açılan panayırdı gördüm. İntibalarım çok iyidir.

Ayrıca ticaret odasına Sırp-Yunan ticarî münasebatını inkişaf ettirmek için kurulan bir şubenin küşat resminde bulundum. Yarın Atina'ya dönüyorum. İHSAN

Sogukkanlılık rekoru

Berlin 25 (A.A.) — «Dusseldorf canavarı» nı idam etmiş olan Magdebourg cellâdı, bu sabah iki katilî idam etmiştir. Katiller, idamdan evvel mükemmel bir yemek yemişler ve sigaralar içmişlerdir.

Şomberg'ten saklamağa muvaffak olamıyordum. Elimdeki güzel çay fincanını masanın üzerine bırakmak suretile cevap verdim. Ve, bir müddet sonra:

— Ateşle oynamasını demek çok seviyorsunuz, doktor, dedim.

— Kendinizi methediyorsunuz, sefaret kâtibi beyefendi.

— Neden?

— Kendinizi ateşe benzetmek suretile methediyorsunuz. Bu genç kadınlı bu gece görüşmek istiyecenizi tahmin etmek için büyük bir kâhin olmağa lüzum olmasa gerek. Gayet tabii değil mi; hususile bir canavarın eline düştüğünü farzettiginiz bu zavallı mahlûku kurtarmak için kendi kendinize bir de halâs-kâr süsü verdikten sonra... Arzunuzu yerine getirmek için Matmazel dö Radeski'yi nezdinize gönderdim. Ve bunu böyle yapmakla hiç bir tehlikeye de maruz kalmadım; çünkü biliyordum ki bütün sözleriniz Matmazele zerre kadar tesir icra etmeye-

Türk dostluğu
Ve Yunan ruhanileriAtina Serpiskoposu, biz cemaatimize
muhabbet ve sulh telkin ediyoruz, diyorDin adamlarının
Yunanistan'daki mevkii

Atina 24 (Sureti mahsusada gönderdiğimiz muharririmizden) — Türk - Yunan itilâfının siyasi mahafilde nasıl telâkki edilmekte olduğuna dair burada bir nevi anket yaparken içtimai ve ruhanî âlemin telâkkisini de şöyle yoklamak faydasız olmayacak diye düşündüm.

İlk hatırıma Atina Serpiskoposu Hrisostomos Efendi geldi. Malûm olduğu üzere ortodoks hristiyanların vicdanında ruhanilerin mevkii - son zamanlarda, M. Venizelos'un İstanbul'dan geçerken Romanya ve - purunda bana verdiği mülâkatta dediği gibi dinî kayıt ve tekayyütler hayilden hayliye zâfa uğramış olmakla beraber - oldukça müessir olmakta berdevamdır. Bu mülâhaza ile metropolitaneye geldim. Serpiskopos efendinin hususî kâtibine hüviyetimi bildirdim ve beni kabul etmelerini rica ettim. Bir dakika sonra kâtip efendi beni intizar odasından geçirerek mükellef döşenmiş bir salona götürdü:

«Buyurun, dedi, rütbelü Serpiskopos efendi Hz. şimdî geliyorlar!» ve bir dakika geçmedi, hususî yazhanesi olduğunu tahmin ettiğim bir yan odadan Serpiskopos efendi salona girdi, bana doğru yürüdü. Kalktım, kendisine doğru yürüdüm. Karşı karşıya oturduk. Koltuğa sığamıyordum. Altmış beşlik, belki de yetmişlik, fazlacı şıman, seyrekçe uzun sakallı, kafasında bir hamule ifran taşıdığı ilk tetkikte anlaşılan bir zat... Esasen evveleri ilâhiyat profesörü imiş, hatta şimdiki İstanbul Patriği Fotios Efendinin muallimi imiş. Hevveti umumiyesi itibarile bir idare adamından ziyade bir ilim ve tedris adamı olduğu halinden ve sözünden belli.

Şuradan buradan lâkırdıyı dolaştırarak bu ihtiyar ve âlim ruhanîyi yormak münasip değildi. Dedim ki:

— Rütbelü Ef. Hz., Türkiye ile Yunanistan arasında bir itilaf ve dostluk muahedesi yapıldı. Zataaliniz siyasi bir zat değilsiniz, fakat klerikallerin vicdanı âme üzerinde haiz oldukları tesiri bildiğim için zataalinizin fikri de nazari dikkate alınabilecek bir mahiyeti haizdir. Binaenaleyh bu husustaki fikir ve mülâhazanızı rica ederim.

Metropolit efendi ihtiyar bir seyle, kesik kesik ve bir Atina şivesinden ziyade bir İpir veya Peloponez şivesile:

—Azizim, dedi, lisanımızı bu kadar iyi ve güzel konuşmaktan anlıyorum ki siz bir çok şeylerimizi de biliyorsunuz. Bizim İncilî şerif-bütünü mukaddes kitaplar da öyledir, fakat bahsimiz hristiyan ruhanilerine ait olduğu için ben de size İncilî sırfen bahsediyorum - muhabbeti, bilhassa komşu ile muhabbeti, sulhü telkin ediyor. Biz ötedenberi cemaatimize bunları telkin ediyoruz. Fakat merak etmiyiniz, muhabbet, sulh, dostluk ve hüsnü muâşeretin lüzumu halk kendisi anlamıştır. Maamafih biz gene çalışıyoruz, irşat vazifesini yapıyoruz. Bu itibarla hükümetin itilaf ve muhabbet siyaseti bizim esas gayemizdir. Bu ciheti istiknaş edeyim diye uzunboylu uğraşmıyız, ben size mevkinim bütün maneviyetle temin edebilirim ki itilaf ve dostluk siyaseti bütün memleketin candan sevdiği kendi öz mahlûd.

Sözünün bu kadar kâtiyetinden sonra artık fazla bir şey söylemek belki de münasebetsiz kaçardı. Sus-

cek. Nitekim öyle oldu değil mi sefaret kâtibi beyefendi?... Biraz daha çay emredere misiniz sefaret kâtibi beyefendi?

Kendinden bu kadar emin olan bu adama fenalık yapmağı ne kadar istiyordum! Sükûnetimi muhafaza için sarfettiğim gayreti kimse takdir edemez.

— O halde, doktor, lütfettiğiniz bu küçük komedyadan dolayı teşekkürlerimi takdim ettikten sonra, en aşağı bir hektovat kuvveti seyyalenizi nicin boşuna sarfettiğinizi sormama müsaade eder misiniz?

— Oh ho! Bosboşuna değil, a - zizim sefaret kâtibi beyefendi! Bosboşuna değil! Eğer aldanmıyorsam Matmazel dö Radeski'yi henüz lâ-yikile tanıyordunuz. Her halde onun cazibesine, hakiki cazibesine henüz maruz kalmamıştım... Bu noktaya dikkat ediniz: Hakiki cazibelenin fevkindeyim. Fakat Matmazel sine...

Ben, alâkadar değilim, çünkü küt-

Atina'nın en büyük ruhanî reisi
Serpiskopos Hrisostomos Ef.

tum, teşekkür ederek kalkmak istedim. Farkına vardı, bahsi değiştirerek tekrar söze başladı:

— Siz nasılsınız bakalım? İstanbul'dan yeni mi geldiniz? Yarım saat evvel sizin bir hemşerinizi daha buradaydım. Aynaroz'a gidiyor, bir ay kalıp dönecektir.

— Kimdi, efendi Hz., dedim. Meğer İmroz metropolidi Yavos Efendi imiş. Aynaroz'a gidiyormuş, oradan daire ruhanîyesine gidecekmış. Ve arkasını bırakmaya rak ilâve etti:

—Patrik efendinin hasta olduğunu haber aldım nasıldır?

— Gazetelerden anladığımız nazaran iyidir maşallah.

— Evet öyle imiş, esaslı bir hastalığı yokmuş.

Kalktım. Kendisi de kalkmak istedi, mükülâtı çektiğini gördüm, rahatsız olmasını rica ettim ve teşekkür ederek salondan çıktım.

Burada, şurasını kaydetmeliyim ki Atina'da klerikalleri her yerden fazla medeni gördüm. Kıyafetleri tertemiz ve düzgün, saçları ve bıyıkları kesik, tavrı hareketleri ciddi, centilmen adamlar. Meselâ Akropolpalaş gibi Atina'nın en meşhur otelinin lokantasında iki papaz efendinin yemek yediklerini gördüm. Hatta yeni Flâdilfyaz gazinosunda bir papaz efendinin vakar ve ciddiyetle oturduğunu bile müşahede ettim.

İHSAN

Devlet ve Banka

[Başmakaleden mahabî]

Ayrıca maasları yoktur. Heyetin vazifesi bankacılık için bir program yapmak ve bankaları banka komiseri vasitasile kontrol etmekten ibaret. Komiserin salâhiyeti çok geniştir. Bankaların defterlerine bakabilir. İsterse bu salâhiyeti bir başkasına, meselâ, maliyeye terkedebilir. Bundan başka paraların nereye gittiğini, kredilerin, borçların vaziyetini tetkik edebilir. İsterse lüzum görürse bankaların içtimalarında bulunur ve söz söyleyebilir. Talimata göre hareket etmeyen bankalara ceza da kesebilir. Bundan başka bankaları millî iktisada göre hareket ettirmek banka komiserinin başlıca vazifesidir. En ehemmiyetli şey de budur.

Avrupa'daki bankaların yalnız kâr getiren işlerle daha ziyade alâkalı olduğu, millî iktisadın çok defa gözden uzak tutulduğu düşünülürse bu gibi tedbirlerin ehemmiyeti kolaylıkla anlaşılabilir. Dünya buhranının ne kadar daha süreceğini gelişigüzel kestirmek mümkün değildir. Onun için her millet; iktisadi yapısını sık sık kontrol etmek ihtiyacındadır. Bi-

mazel dö Radeski ile çok ciddi surette konuşmaktan başka bir şey istemediğimize kat'iyen eminim.

Kahvaltı bitti. Bütlör sofrayı kaldırdı. Şomberg ve ben karşıkarşıya iki koltukta oturuyoruz. Doktor, benden önce oturduğu koltuğu koluna vurdu, ve hararetle:

— Deminden beni ateşle oynamağla itham ettiniz. Hakikaten yirmi dört saattebeni sizinle âdetalay ediyordum. Evimin etrafında gizlice doluyordunuz. Sizi alıcana bane bir hareketle içeri kabul ediyordum... Misafirlerim hakkında malûmat almak hevesine kapılıyordunuz. Soframıza davet ediyordunuz. Gece Matmazel dö Radeski'yi görmek arzu ediyordunuz. Odanızı gitmesini telkin ediyordunuz... Hakkımızda gösterdiğiniz tarzi hareket ve muameleden dolayı şikâyetle bulunmakla kadırnasınasılık yapmış olacağımızı itiraf ediniz azizim.

— Doktor! Sözlerinizin mahiyetine dikkat ediniz! Yüz kızartan bir takım emeller beslediğimi anlatmak istiyorsunuz. Böyle bir şey düşünmenize ve söylemenize hiç bir zaman müsaade etmem...

— Müsaade ediniz, sefaret kâtibi beyefendi, müsaade ediniz... Bu söyledikleriniz şekilde hiç bir şey düşünmediğimi size temin ederim. Mat-

HEM NALINA
MIHINA

Ayıptır, yeter artık!

Köprüden geçenler dikkat ediyorsunuz? Himayeiefal Cemiyetinin koyduğu kantarların üstünden biri immeden biri binen kuruş hırsızları gittikçe çoğalıyor. Vatandaşın öksüz ve yetim yavrularının yiyeceğinden bir kuruş çalmağı bir meziyet addeden bu bayağı mahlûklara, ne halk, ne zabita sesini çikarmadığı için, onlar da sırta sırta, itişe kakışa otomatik kantarların üstünde alenen hırsızlık ediyorlar, anafordan tartıldık diye itilâk seviniyorlar da... Yetim malının bu derece yüzüzsüzce alınması kadar, cürmü meşrut halinde devam eden bu hırsızlığın lâkayt sevirici kalmak ta ayıptır.

Geçen sene Almanya ve Avusturya'da «Amerikan bar» nev'inden bir çok otomatik lokantalar görülmüştü. Bunlarda her türlü soğuk içecek ve yiyecek yer vardı. Değişiklerinden içeri üstlerinde yazılı miktarda nikel para atıp bizzat yakadığınız bardağı altına tutunuz mu, soğuk ve köpüklü bir bira içebilir, sonra, kapalı, otomatik camlekânlar içinde duran çeşit çeşit soğuk yemeklerinden birini de aynı suretle alıp yiyebilirsiniz. Bilhassa Berlin'de bu otomatik lokantalar dolmuş. Herkes, garsondan veya dükkanından bir şey istemek ve beklemek zahmetine katlanmadan nikel parasını atıyor, ucuzca ve kolayca karnını doyurup gidiyordu.

Bazen otomatiklerin işlemediği ve anaforculuk edip paranızı dolandırmak istediği de vaki oluyordu. O zaman ortada dolanan garsonlardan birine şikâyet etmek kâfi idi. O adam, sizin parayı attığınıza inanaç rak hemen otomatığının aklını başına getiriyor, zabıtaya, mahkemeye gitmeden hakkınızı veriyordu.

Yanımdaki arkadaşla bu tertemiz, mücellâ otomatik lokantalardan birine girdik. Bizim memlekette de yapılması iyi olur, değil mi?

— Evet ama, bizdeki açıkğöz anaforcular, binbir dalavere icat ederek otomatikleri parasız işletmenin yolunu bulurlar.

— Hakkın var. Hiç bir şey yapamamaları, otomatik işlemedi, diye garsonlarla hır çıkırlar.

— Bir yandan otomatiklerden asırmaca, diğer taraftan garsonlarla dövmüşmece devam edince de müessesesiz iflâs eder, gider...

O tahminlerimizin ne kadar doğru olduğunu bugünkü otomatik kantarların halinden iyi bir delil olarak. Tartılma böyle, ya maazallah boğaz işi olursa, asıl o zaman boğazlaşmağı seyredin siz!

Himayeiefal Cemiyeti, bir kuruş seçiz kişinin tartıldığı bu kantarları kaldırmalı, onları kabul edecek bazı hayırkâr dükkanlara, vana az çok mazbut yerlere koymalıdır.

Çünkü kendisi hiç bir istifade temin etmedikten maada, bir kısım beyinsizleri de hırsızlığa, anaforculuğa alıştırmış oluyor. Yeter, artık!

M. NERMI

EDEBİ TEFRİKA: 37
Kadife alev

MAURICE DEKOBRA'dan

— Bilmiyor musunuz? Nasıl olur! Siz ki onunla daima ve meçhul vasıtalarla muhaberet ediyorsunuz...

— O! İzam etmiyiniz. Mucize yaratmıyorum ki... Bu küçük hayvanın basit dumağı üzerine biraz nüfuz ve tesir ilka edebiliyoruz, bütün mes'ele bundan ibaret!

Şomberg'in gösterdiği bu tevazü karşısında gülmekten kendimi zor zaptettim.

— Ariman'la filhakika pek dostça oturduk. Çok nazik hareket etti. Okudum. Hatta belki bir çeyrek konyukoyuna yattık.

— Matmazel dö Radeski'den korkmadı mı?

— Anladım?

— Matmazel dö Radeski sizi gör-

meğe gelince korkmadı mı?... Bu cepheden taarruz beni şaşırttı. İnkâr mı etmeli acaba? Ama neye yarıyacak?

— Gece bekçiniz hakikaten mahir misiniz doktor!

— Hayır... Raporunu gösterebilirim. Matmazeli görmemiştir. Matmazel iki devir arasında odasından çıkmıştır.

— O halde, Matmazel dö Radeski'nin beni ziyarete gelmiş olmasına nasıl hükmedebilirsiniz?

— Çünkü sizi ziyarete etmesini ben kendisine telkin ettim de ondan!.. Şomberg'in üzerinde ki bucağ, kızarmış ekmeğin üzerindeki tereyağını ağır ağır yayıyor. Dikkatle beni tetkik ediyor. Bereket versin hariciye mesleğim bana yalancılığı epeyce öğretmiş. Memleketini temsil etmek nezdinde bulunduğum millet ve hükümeti aldatmak değil midir?

Eğer hislerimi gizlemek hususundaki uzun mesaimin verdiği alışkanlık olmasaydı en derin hayretlerimi,

- Maada var -

AMERİKA SULARINDA ALMAN TAHTELBAHİRLERİ

Nakili: ABİDİN DAVER

İktisat Doktoru olan eski denizaltı korsanı.

— 32 —

Odalara, salonlara askerler doldu, pencereler makineli tüfeklerle süslendi. Bu tarihten itibaren Kaiserhof, Kızilları mağlûbiyetle neticelenen mücadele - nin devamı müddetince sevk - ceys itibarıyla merkezî bir mevki oldu. On sene sonra, otel çok değişmiş, eski sukunu, temizliği ve lüksü avdetmişti. Çay saatinde Berlin'in meşhur simalarının ve bilhassa diplomatların yarısını orada görmek mümkündür. Bir gün, bir bilardo topu gibi yuvarlak ve çıplak kafalı Haricîye Nazırı Stresemann'ı da görmüştüm. Ben o gün, orada, müthiş bir cengâ - ver ve en meşhur tahtelbahir kumandanlarından birle görüş - yordum. Deniz binbaşısı Mo - rath, 1884 senesinde Alsen ada - sında doğmuştur. Bu ada, eylevm Danimarka'ya aittir.

1901 senesinde bahriye zabiti olan Morath'ın tahtelbahirlerde - ki hayatı kısa olmuştur. 1916 da ilk defa bir tahtelbahire zabıt ol - muş. 1918 de İngilizler tarafından esir edilmiştir. Fakat, bu iki sene - lik hayatı her çeşit sergüzeşterle doludur. Takriben 150,000 ton - lun 44 ticaret gemisi tahrip et - miş, bundan başka iki de za - hı batırmıştır ki bunlardan biri u - mumi harpte tahtelbahirlerin bat - ırıldığı en büyük harp gemisidir. Harpten sonra askerlikten istifa ederek sanayici olmak istemiş ve bu mesleki de tamamen alman - vari bir şekilde intisap etmiştir. Evvelâ, darülfünuna giverek «İktisat doktoru» olmuş ve iktis - adiyet hakkında müteaddit eser - ler yazmıştır. Şimdi Almanya' - nın sanayi işlerinde tanınmış bir mütehasşısıdır. Neş'eli, cevval, in - sanın hemen hoşuna giden, kırk yaşlarında bir adamdır. Sergü - zeşterlerini, çok canlı ve nükteli bir lisanla anlatır. İngilizceyi, mü - nevver bir İngiliz kadar mükem - mel konuşur, İngilizcenin argo -

suna karşı büyük bir zaaf vardır. Hele Amerikan şivesile İngilizce konuşmağa bayılır. İngilizce - nin ne kadar kuvvetli olduğunu da göstermek istediği için en son moda telâffuzları bile bilir ve kelimeleri öyle telâffuz eder. O kadar ki lisanımızı Amerika - ların çoğundan daha iyi bilir. Benimle görüşürken ekseriya kü - hanbeyi lehçesi ve Amerikan şivesile konuşuyor ve bu hal onun hikâyelerine ayrı bir lezzet veriyordu.

Bu suretle mükellef Kaiser - hof'ta çayımı içerken tahtelba - hir harbinin korkunç günlerini ve müthiş vak'alarını yaşıyor - dum. Kumandan Morath tatlı ta - lı anlatıyordu:

İlk ve son seferlerim şayani hayret bir surette birbirine benzer. Yalnız şu farkla ki birincisinde az kaldı batıyorduk, sonuncusunda ise U. -64 ü kendi elimizle batırdık. Tahtelbahirimiz, denizin ortasın - da hareketsiz kalmış, düşman mermilerle delik deşik olmuştu. Ona kendi elimizle son bir darbe indirerek denizin dibine, kendi kurbanlarının yanına gönderdik. U. 64 ün ölümü benim mesleğimin ve talihimin sonu oldu. Fakat da - ha evvel, tahtelbahir harbi esna - sında bir kısmı feci, bir kısmı gü - lünç bir çok maceralar görüp geçirmiştim.

İlk seferim, büyük Skaggerak deniz muharebesinin arafesinde tes - sadüf etti. Benim avdetimden ev - vel dünyanın en büyük iki donan - ması çarpışmışlardı. Bu, çelik küt - lelerinin ve infilak maddelerinin muazzam ve vahşi müsademesi idi. Kocaman zirhlılar berhava olmuştu. Ben tahtelbahirciliğe yeni intisap etmiş ve stajımı yeni bitirmiştim. Gemim U. 64 te be - nim gibi hizmete yeni giriyordu. Bu, en son modelde bir tahtelba - hirdi.

— Mabadi var —

“217,, inci sene!

Dün İstanbul itfaiyesinin senei devriyesi tes'it edildi, tecrübeler yapıldı

İstanbul itfaiyesinin dün senei devriyesi ve yeni tesis edilen itfaiye müzesinin küşadı münasebetle Fa - tih'teki İtfaiye müdüriyeti binası - da bazı merasim ve tecrübeler ya - pılmıştır. Merasimde bütün Vilâyet ve Belediye erkânı ile bir çok zevat hazır bulunmuştur. Davetliler itfai - ye salonuna alınmış ve Şehir bando - su tarafından lâtif havalar çalın - mıştır.

Vali ve Belediye Reisi Muhittin B. Yalova'da bulunduğu zaman merasim - de bulunamamıştır. Muhittin Beye vekâleten Belediye Reis muavini Hâ - mit B. İtfaiyenin teşekkülü ve şim - diki vaziyeti hakkında bir kaç söz söyledikten sonra sözü İtfaiye Mü - dürü İhsan Beye bırakmıştır.

İhsan Bey itfaiyenin bidayeti teşekkülünden bugüne kadar ge - çirdiği teşkilât safhasını uzun tetkik - lere istinaden anlatmış ve nihayet bugünkü vaziyet ve yangınlar hak - kında izahat vermiştir.

İhsan Beyin verdiği izahata göre ilk itfa aleti 1130 da tesis edilmiş - tir. Aslen Fransız olan küçük Davut isminde bir zat ilk tulumbaşı yap - mıştır. İtfaiyenin 217 senelik bir öm - rü vardır. Bundan sonra itfaiye mu - helif safhalar geçmiştir ve 57 sene evvel ciheti askeriyeye intikal etmiş ve tam teşkilâtli bir itfaiye alayı vücuda getirilmiştir. 9 sene ev - vel ciheti askeriyeye itfaiye ile meşgul olamayacağına Belediye bildirdi - ğinden Şehremini Haydar B. 34 bin lira sarfı ile ilk Belediye itfaiyesini tesis etmiştir. Maamafih bundan ev - vel de Şehremaneti muhtelif tarih - lerde itfaiye ile alakadar olmuştur. Bugün itfaiye yeni alınacak mak - nelerle daha asri bir hale getirile - cekdir.

İtfaiye Müdürünün izahatına göre son 8 sene zarfında İstanbul'da

4568 yangın çıkmış ve bunun 1786 sı tamamen yanmış, bin küsuru kısmen yandığı halde söndürülmüştür. Di - ğerleri tamamen itfa olunmuştur. Bundan evvelki zamanlarda da 69 sene zarfında 467,094 yangın vukua gelmiştir. Fakat bunların tafsilâtı el - de edilememiştir.

İtfaiye müzesi

İhsan Beyin izahatından sonra da - vetliler İtfaiye müzesini gezmeğe davet olunmuşlardır. Müdür İhsan Beyin gayretle az zamanda güzel bir müze vücuda getirilmiştir. Bu - rada itfaiyenin tekemmülâtı sırasile gösterilmiştir. Burada vaktile tulum - bacıların, birbirlerini geçenlere vur - mak için tasdikları demirler bile mevcuttur.

Tulumbacılık zamanında itfaiye - ye hizmet etmiş olan Behçet Efendi isminde ihtiyar bir Belediye memuru müzede davetlilere izahat vermiştir. Müteakiben davetlilere büfede pasta ve çay ikram edilmiş ve itfai - ye tecrübelerine başlanmıştır.

Yangın tecrübesi

Bu tecrübelerde itfaiyenin yangın çanı çaldıktan 20 saniye sonra ha - reket ettiği tesbit edilmiştir. Gece o - lursa bu müddete 5 saniye daha ilâ - ve edilmektedir. Gaz maskeleri ile te - chiz edilen efrat tahlis tecrübeleri de yapılmıştır. Yanan evlerde kalan insanların kurtarılması ve sa - ire inceden inceye gösterilmiş ve bü - tün bunlar bir muvaffakiyetle yapılmıştır.

Tesadüf eseri olarak tecrübelerin tam bittigi esnada telefon çalmış ve Topkapı'da yangın olduğu haber - verilmiştir. Bunun üzerine itfaiye gene 20 saniyede yangına hareket et - miş ve bu suretle sür'atini bilfiil is - bat etmiştir.

Doğru değil mi?

Lâkayt şoförler

Bugünkü nüshamızı okuyan ka - rilerimiz feci bir kazadan haberdar olacaklardır. Zabıtlarımızı hâmil olan bir otobüs hendeğe yu - varlanmış, içindekilerin cümlesi hafif ve ağır surette yaralanmış - lardır. Hâdisi tafsilâtını takip eden - der bu feci kazanın şoförlerce riyeti mecburi olan seyrü sefer usul ve kaidelerine ehemmiyet ve - rilmemesinden ileri geldiğini ko - laylıkla anlayacaklardır.

Belediye ödenbenri otomobil, otobüs şoförlerini yola getirmek istemiş, fakat onlar bildiklerini okumaktan vaz geçmemişlerdir. Bu hâdisi bize isbat ediyor ki Be - lediyenin ittiha ettiğî tedbirler, koyduğı kaideler şoförleri kor - kutmamaktadır. Bugün bir otobüs - ün devrilmesi ve yolcularının ya - ralanması ile binnisbe hafif geçen bir kaza yarın daha elim bir facia olabilir.

Binaenaleyh Belediyece yapı - lacak son bir iş vardır. Söz dinle - miyen talimata, emre itaat etmi - yen şoförlerin ehliyetnamelerini - kaza olsun olmasın - ellerinden almak, umumun selâmeti namına kendilerini meslekten koğmak lâ - zımdır, diyoruz.

Doğru değil mi!

Mustafa Sabri Sürünüyor

Patras Valisinin Atina muhabirimize izahatı

Atina 25 (Sureti mahsusada gönderdiğimiz muharririmiz - den) — Dün akşam (Darülfü - nun) caddesindeki büyük kah - velerden birinde eski bir bildikle konuşuyordum. Bu sırada yanı - mıza bir zat geldi. Arkadaşımın aziz ahbablarından biri imiş. Patras Valiliğinde bulunuyor - mus. Buraya mezunen gelmiş, beni takdim etti. Kendisile ko - nusmağa başladık.

Atina'ya geldiğim ertesi gün - nü bizim buradaki nazik ve cen - tilmen elcimiz Enis Beyi ziyaret etmiştim. Lâkırdı arasında söz bir aralık Yunanistan'a sığınan yüz elliliklere intikal etmişti. E - nis Bey bunlardan Atina'da kim - se bulunmadığını söylemiş, yal - nız esbak Seyhülislâm Mustafa Sabri'nin Patras'ta olduğunu ha - ber vermişti.

Patras Valisi ile karşılaşınca bu fırsattan istifade etmek iste - dim ve Mustafa Sabri'vi sordum. Aldığım izahata atfen Musta - fa Sabri'nin vaziyeti hakkında ma - lûmat veriyorum:

Ne adama, Garbi Trakva'dan ihrac edildikten sonra, Yunan hükûmeti aydan aya bir miktar iane veriyordu. Fakat son za - manlarda bu ianeyi kesti ve bu - nu da Patras Valisi vasitasile kendisine tebliğ etti. Hain Şey - hulislâm şimdi bir lokma ekmeğe muhtaçtır. Fransızca bilen oğlu hususî ders vermek istedi, fakat tek bir talebe bulamadı. (Vali) bu malûmatı vererek dedi ki:

«— Bu adama (sen burada ba - rınamazsın. Kalk müslüman bir memleket git, belki orada bir ma - işte medarı elde edersin) dedin.

Mustafa Sabri, sözümlü dinli - yerek Patras'tan gitmek istiyor, fakat nereye gidebileceğini kes - tiremiyor.»

IHSAN

Rıza Tefvik Beyrut'ta

Yüzelliliklerden filozof Rıza Tef - vik Beyrut'a gitmiştir. Rıza Tef - viğ'in Conya'da Abdülhamid'in o - ğullarından Selim'le görüştü - ğü bildirilmektedir.

Vali Muavini Fazlı B. e teşekkür

Bizim gibi bikes ve tahsil arkasında ko - şan vatan gençlerini sokak ortalarında gezmekten kurtararak kimsesizler yurdu - na yerleştirdiğizden dolayı teşekkürle - rimizi arz ederiz.

Adana yurdundan gelen Yüksek ti - caret mektebinde Fahri, Hilmi ve Yusuf Ziya

Yunan Muhalefet rüesası

Türkiye ile anlaşma si - yasetini tasvip ediyorlar

(Birinci sahifeden mabitt)

daki Türk gazetecilerine mufas - sal beyanatta bulundu.

Ahali Fırkasının lideri ezcüm - le şunları söylüyor:

«— M. Venizelos'un Türkiye ile anlaşmağa matuf siyaseti yalnız onun siyaseti değildir. Biz bütün sivasî fırkalar rüesası da - ha temerküz fırkasında bulun - duğumuz zaman bu sivasetin ana hatlarını çizmiştik. M. Venizelos bunu tatbikten başka bir şey yap - madı.

Biz şimdi Türk - Yunan itilâ - fının siyasi ab - lâmına itiraz et - miyoruz. Biz Basvekilin müba - dedelen mütevellit mesaili fena tedvir ettiği iddiasındayız. M. Venizelos'un Rum mübadilleri - nin ve cayrimübadillerinin Tür - kiye'deki emvalini takas ve mah - suv ettirmeğe asla hakkı yoktur.

M. Venizelos Türkiye ile an - lasmak hususunda kendisine ve - rilen vekâleti sui istimal etmiş - tir.»

M. Caldaris bir gün mevkii ik - tidara geçerse Türk - Yunan itilâ - fında muarız olduğu noktaları tadil ettirmek için teşebbüsle bu - lunup bulunmayacağı sualine kar - şı demistir ki:

«— Asla... Olan oldu, biten bitti. Böyle bir niyet ve emelim yoktur.»

M. Papanastasio'nun bevanatı Sabık Cumhuriyet Birliği ve lâhik Ciftci Sosval Demokrat Fırkası Reisi M. Papanastasio da şu bevanatta bulundu:

«— Türkiye - Yunanistan an - lasma sivaseti Yunanistan'ın mi - lli siyaseti olmuştur. İtilâfnameye vaki itirazlar bunun lüzum ve zaruretine itiraz mahiyetinde de - ğildir.

Bizim Gazi Mustafa Kemal Hz. ne itimadımız vardır. Mü - saririleyhin şimdiye kadar Tür - kiye'nin itilâ ve teceddüdüne masruf olan himmetleri istikbal için de kuvvetli bir zaman teşkil etmektedir.»

IHSAN

Dünkü feci kaza

(Birinci sahifeden mabitt)

len bir otobüs çıkmıştır. Endaht mektebine gitmekte olan o - tobüs karşıdan gelen otobüs - ten yol istemiş ve onu geçmek ü - zere yandan manevra yapmıştır. Fakat yol kâfi gelmediği için tekerlekler kaymış ve otobüs te - hendeğe yuvarlanmıştır. Yolun bu noktasında bir çınar ağacı bu - lunması kazanın bir facia ile ne - ticelenmesine sebep olmuştur.

Kamyon hendeğe düşerken ağaca çarparak parçalanmıştır. İçinde bulunanlar atlamağa im - kân bulamadıklarından yaralan - mışlardır. Yaralananlar Sami, Kerim, Recep, Nüzhet, Ali Rıza, Hikmet, Nusrat, Cevat, Ruhi, Ferit, Ziya, Muzaffer, Naim ve Na - fiz Beylerdir. Diğerlerinin yara - ları pek hafiftir. Muhtelif yerle - rinden yaralananlar Haydarpaşa hastanesine nakledilmişlerdir.

Geç vakit hastaneden aldığımız malûmata göre yaralıların sıhhatleri iyidir. Yalnız Nüzhet ve Muzaffer Beylerin yaraları ağır - cıdır. Ekserisinin yaraları yü - zündendir. Cümlesinin elbiseleri parçalanmıştır. Hâdisi hakkında tahkikata başlanmıştır.

Diğer bir kaza ve bir cerh

Bu hat üzerinde dün başka bir kaza daha olmuştur. Saat 8 bu - çukta Suadiye'den Bostancı'ya giden 4 numaralı Boğos Efendi - nin idaresinde bulunan otobüs bakkal Arap Hacı'nın dükkânı önünde oturan İçerenköy'lü Fa - dil Bey çarpmış ve yaralanmıştır. Fadil Bey iki kolundan ve vücu - dünün muhtelif yerlerinden mec - ruh olmuştur. Bakkal dükkânın - da bulunan Fadil Beyin kardeşi Mustafa Bey bundan hiddetlen - miş ve şoförü bıçakla yaralanmış - tir. Yaralılar hasaneye nakledil - miş ve tahkikata başlanmıştır.

Günün eğlencesi

Dünkü bilmece halledilmiş şekli

1 — KAFES, 2 - UŞŞAK, 3 - ŞE - KER, 4 - KURSAK, 5 - OMUZ, 6 - NEMLİ, 7 - MARTI, 8 - ACAR, 9 - ZERDE.

(KUŞKONMAZ)

Bugünkü bilmece

AK, AK, CİT, ER, FES, FUK, HA - İN, KEN, KIT, KU, KUŞ, LE, LU, LUK, MAM, MES, NE, REP, SAN, ŞAM, TU, U, VA.

Yukarıdaki hece - leri ikişer ikişer yanyana getirip a - aşağıdaki tariflere göre birer kelime teşkil ettiğiniz tak - dirde, baş harfleri yukarıdan aşağı o - kununca:

VAKTİ GÖSTE - 10 — .....
REN BİR YER İSMİ - 11 — .....
Meydana çıka - 12 — .....

1 — Caminin küçüğü; 2 - Tan ye - ri; 3 - Za nan; 4 - Kuyruğu zehirli hayvan; 5 - Büyük müferit sütun; 6 - Sabah vakti; 7 - Hayvan değil; 8 - Gurubun aksı; 9 - Yıkılan mahal; 10 - Sabah değil; 11 Soluk; 12 - Geç değil.

FERAİH SINEMADA

BU AKŞAM

Büyük müsamer (Mimar Sinan) Spor kulübü menfaatine Recep Safa Bey ve arkadaşları tarafından komedi, gençler tarafından BOKS - Sinemada Yeni Paris'ler, ZEYBEK - Konferans - Ayrica gençlerden mürekkep 30 kişilik incesaz heyeti ve yeni varyete numaraları.

Üsküdar Hâle sinemasında

Bahar Neşideleri

Müessesil : Lora Laplant

İstanbul'un en vâsi, en sıhhi ve en rahat salonu olan

ALEMDAR SINEMASI

Yeni tezyinat ve tesisat icra ve en son sistem ve Beyoğlu birinci sınıf sinemalar ayarında sesli ve hassas makine ile teçhiz ederek

BUGÜN Yeni mevsim BAŞLIYOR ilk temsillerine programı LILIAN HARVEY ve HANRI ORAT tarafından sureti fevkalâde de temsil edilen

CENNET YOLU

muazzam operetin FRANZIZCA KOPYESİ gösterilecektir.

NA ARI DİKKATE: Muhterem müşterilerinin memnuniyetlerini temin emelle hiç bir fedakarlıktan çekinmeyen Alem - dar sineması müdüriyeti, bu sene İstanbul halkını Beyoğlu sinemalarına kadar gitmeğe lüzum bırakmayacak surette Beyoğlunun en büyük sinemalarında gösterilecek en kuvvetli ve en mükemmel şaheserleri hemen ve peyderpey göstermeği teahhüt eylediğini teşbir eyley. Gündüz 2 1/2 5 ve gece 9 1/2 ta Duhuliyeye 30 kuruştur

GECE SEVDALARI...

Pazar gününüzü hoş geçirmek isterseniz SUZY VERNON FERNAND GRAVEY'in tarafından FERNAND GRAVEY'in (GENERAL PLATOFF) temsili HÜKÜM GECESİ FRAKLI ADAM müessir dramını gayet şen vodvilini ELHAMRA SINEMASINDA MELEK SINEMASINDA görünüz. İlaveten : Gayet mühim hali hazır Paramount sözlü ve sesli dünya havadisleriyle varyeteleri.

GLORYA

3 teşrinievvel cumartesiden itibaren BÜYÜK FİLİMLER SERİSİNİ köstermeğe başlıyor.

İlk beş filmin isimleri şunlardır:
3 teşrinievvelde: GECE SEVDALARI, müessesil PIERRE BATCDEFİ
10 " : SARI ODANIN ESRARI müessesil HUGET
17 " : ATLANTİK E. A. DUPONT'un eseri EXDUFLOS
24 " : MAHKÜMÜN KIZI müessesil NADIA SIBIRSKAYA
31 " : BASKIN: PREJEAN ve ANNA BELLA tarafından

Önümüzdeki Çarşamba akşamı

MELEK SINEMASI

Mevsinin birinci GALA sı münasebetile

küçük daktilo

filminin takdim ediyor.

MARY GLORY ve JEAN MURAT tarafından temsil edilecek bu harikulâde eser her kes tarafından tekraren görülmeye şayandır.

AŞK RESMİGEÇİDİ

MAURICE CHEVALIER - JEANETTE MAC DONALD'un sözlü şarkılı muhteşem filmi. Yarından itibaren

MİLLİ SINEMADA

Matineler 2,30-4,30 suvare 9,30

"Viyan Aşkları" filminden sonra

ARTİSTİK'te

kemali muvaffakiyetle gösterilen

YALNIZ... SEN

(Nur du)

filminin başlica müessesil : WALTER JANSEN WILLI

WOLF'un bu yeni Alman o - peret revüsünün ruhudur.

İlaveten : MICKEY MOUSE FAS'ta.

Bugün saat 10,30 da matine. Umumi duhuliyeye 25 kuruş.

ŞAFAK KEŞİF KULU

RICHARD BARTHELMESS

OPERA'da

E. A. DUPONT'un Fransızca sözlü müessir ve esrarengiz bir dramı

G A I P F E N E R

(Aşk ve Vazife)

HARRY BAUR

tarafından

Bugün saat 10,30 matine

Umumi duhuliyeye 25 kuruş

DiNAMİT

CECIL B. DE MILLE'in

Bu meşhur eseri almanca sesli

sözlü ve şarkılı bir film olup

CONRAD NAGEL tarafından

... sinemasında

gösterilecektir.

Kadıköy

SÜREYYA PAŞA Tiyatrosunda

MÜNİR NURETTİN

Konseri

1 teşrinievvel p rşembe günü

akşamı tam 9,30 da

SİNEMA

Aynı arzda doğan iki yıldız!

Biri pek mes'ut, öteki tamamile bedbaht!

Bebe Danyels

Hollywood (Hu. Mu.) — Aynı ayrı senelerde olmakla beraber aynı ayda doğan iki yıldızın talih ve mukadderatındaki tezat sade benim değil, bütün sinema şehri sakinlerinin nazari dikkatini celbeden bir mes'ele olmuştur.

Bebe Danyels ve Loretta Young ikisi de kânunusani ayında doğmuşlardır. Yalnız yedi sene farkla. Sonra biri Teksas'ta Dallas şehrinde, öteki Utah'ta Lake City'de.

Bebe Danyels'in bugün Ben Lion'la gayet mes'ut bir yuva kurmuş olmasına mukabil genç Loretta Young'un kocası Grant Wither'den çekmediği kalmamış, son günlerde nihayet ayrılmaya mecbur olmuştur.

Evvelâ Bebe Danyels'in hayatını anlatalım. Bu artistin damalarında İspanyol, İskoç ve Alman kanı dönmüş dolmaktadır. Ailesinin içinde bu üç millete mensup insanlar da vardır.

Artist ana, baba

Annesi, babası da tiyatro san'at-karı oldukları için Bebe henüz on haftalık bir bebekken sahneye çıkmış, bu hava ve bu muhit içerisinde büyümüştür.

Küçükken em büyük emeli bir sahne, bir köy kızı olmak. Onun için bütün çocukluğu hemen hemen atırlarında geçmiştir.

Mektepte iken de daima jimnastik derslerinde birinci çıkmış ve atlama, sıçrama müsabakalarında hep birinci gelmiştir.

Biraz büyüyünce ressamlığa heves etmiş ve pastel olarak epeyce nazari dikkati celbeden tablolar yapmıştır.

İlk defa olarak yedi yaşında iken «Müsterek Düşman» filminde role çıkmış ve bundan sonra bir çok kordelârlarda çocuk rolleri deruhde etmiştir.

Birinci defa genç kız rolünü de Harold Lloyd'le birlikte oynamıştır. Bebe bir taraftan tiyatrodan diğer taraftan da sinemada çalışmaya başlamış ve en nihayet film artistliğini tercih etmiştir. Daha cihanşümul ve daha kazançlı olduğu için.

Bebe ve arkadaşları

Bebe'nin oynadığı filimler içinde en ziyade beğendiği kordelâ «Rio Rita»dır.

Sevdiği ve takdir ettiği artist arkadaşları da şunlardır: George Arliss, Norma Shearer, Greta Garbo, Jean Crawford, Douglas Fairbanks, Ronald Colman, Ethel Barrymore, Marilyn, Miller'dir.

Shakespeare'in tiyatrolarına bayılır. Cazbantı sever. Wagner'in parçalarını takdir ve hayranlıkla dinler. Evinin içi çok muntazam, süslü ve kendisi müthiş bir iş kadınıdır. Sinemadan kazandığını hariçte diğer işlerde kullanarak arttırmağı pek iyi bilir.

En sevdiği yer Kaliforniya ve Hollywood'tur. Hatta Paris'e ve New York'a bile oralarını tercih eder.

Her sabah yürüme ve yüzme idmanları yapar. Fakat şarkı söylemenin de en güzel ve faydalı jimnastiklerden biri olduğuna kanidir.

Sinema kuru ve yaş sebzelele karıştırılmış Et, tereyağı ve ekmek

yemez. Bilhassa ispanak ve domatesi istiya ile atıştırır. Yemişlerden çileği ve muzı sever.

Uyumak, daima uyumak!

Gençliğini ve güzelliğini muhafaza için ittihaz ettiği düstür şudur: Uyumak, çok uyumak.. En az uyuduğu geceler, muhakkak yedi saati doldurur.

Yüzünün tuvaleti için biraz krem ve su ile sabundan başka bir şey kullanmaz.

Sabahları kahvaltından evvel içine limon sıkılmış bir bardak su içer. Hoslandığı sporlar: Yüzmek, ata binmek, golf oynamak, koşmak, iskrim, tenis, futbol ve polodur.

Vakit gecirmek ve biraz kafa dinlendirmek için de birç oynar.

Bebe Danyels 1930 senesi haziranın 14 ünde Ben Lyon'la evlenerek gayet mes'ut bir yuva kurmuştur.

Vakit buldukca okur. Sevdiği muharrirler sunlardır: Dickens, Anatole France, Oskar Wilde'dir.

Gürültüden, örümcekten, kırmızı elbiseden ve hususi hayatına ait mü-lâkatlardan nefret eder. Köpekleri çok sever. Ya Rolls Royce biner, yahut ta Ford'a..

Boyu orta, ağırlığı 56 kilodur. Gözleri siyah, saçları sarıdır.

Garip bir tesadüf

Gelelim Loretta Young'a.. Bu genç kızın Polly Ann Young, Sally Blaine isminde iki kız, Jack isminde de bir erkek kardeşi, Georgianna isminde bir de pek küçük kız kardeşi vardır.

Loretta'nın damarlarında Amerikan, İngiliz ve Fransız kanı dönmüş dolmaktadır. Ailesi efradı içinde bu üç millete de mensup fertler vardır.

Loretta ilk tahsilini Los Angeles'teki rahibeler mektebinde yapmış, sonra intisap ettiği sinema kumpanyasının hususi dershanelerinde bilgisini arttırmıştır.

O esnada bilhassa san'atkarına dans etmeğe de heves etmiş, hatta meşhur Anna Pavlova gibi emsalsiz bir dansöz olmağa bile karar vermişken, tabii sinemadaki meşguliyeti bu emelinin tahakkukuna mâni olmuştur.

Loretta Young işte bu suretle tam beş sene evvel film hayatında karar kılmıştır.

Genç kızın sinemaya intisabı garip bir tesadüf eseri olmuştur.

Kız kardeşi Polly Ann'ı bir film direktörü telefonla aradığı zaman Loretta:

— Ablam burada yok ama ben varım!

Diye cevap vermiş, direktör de: — Öyle ise sen gel!

Demiş. Stüdyoda Colleen Moore'un himayesi sayesinde Loretta pek çabuk yükselmiştir.

Çocuk sergisi

En nihayet Lon Chaney'le, «Şaklaban göz yaşları» filmini çevirecek dereceye gelmiş.

Loretta en ziyade Douglas Fairbanks'ın oğlu ile çevirdiği «Genç kız hayatı» ismindeki filmini beğenir.

Loretta'nın aktisliği kadar dansözlüğü de mükemmeldir. Arasına

Loretta Young

müzikhollerde çok güzel skeçler yapar.

Elbiselerinin bir kısmını New York'tan ve ekserisini de Paris'ten getirir.

Sporlardan ata binmeği, yüzmeği, poloyu ve futbolu sever.

Yemiş ve peynire bayılır. Stüdyo haricinde yüzüne biraz podradan başka hiç bir şey sürmez.

Çocuklardan pek hoşlanır. Onlara bilmedikleri şeyi ders verir gibi öğretmek en büyük zevkidir.

Boyu orta, ağırlığı 53 buçuk kilo, gözleri mavi, saçları kestane rengidir.

Sinema ve hayat

Aynı aylarda doğmalarına rağmen kader ve talihin film ve aile hayatında ayrı ayrı mukadderatla karşılaştırdığı bu iki yıldız birine tamamile mes'ut, ötekine de büsbütün bedbaht ismi verilebilir. Fakat insan resimlerine bakınca bunun aksine zahip oluyor. Bebe düşünceli ve Loretta mağrur ve lâkayt görünüyor.

İyi ama bunlar filimlerden alınma fotoğraflar.. Orada yıldızlar oldukları gibi değil, rejisörün tarif ettiği şekilde görünmeğe mecburdurlar.

P. N.

Adliyede ve Mahkemelerde

Bakırköy cinayetinin faileri Mahkûm oldular

Bundan iki ay evvel Eyüp'lü Mehmet üç arkadaşıle birlikte Bakırköy'ünde bir gazinoda içtikten sonra Veliefendi'ye doğru giderlerken Zeki Bey isminde bir şahsın türkû söylemesini tahkir adde-derek kavgaya tutuşmuşlardır. Mehmet Zeki'yi sol gözünden bıçakla yaralamış ve efendisinin imdadına koşan hizmetçisi diliz Selimi de sol memesinden cerh ile ölümüne sebep olmuştu.

Dün bu davaya Ağırceza mahkemesinde devam olunarak intaç olunmuştur.

Dinlenen şahitler Mehmed'in sarhoş bulunduğu sırada diliz Selim'i katli efen dis Zeki Beyi de cerhettiğini ikrar etmişlerdir.

Heyeti hâkime Mehmed'in 15 sene, şeriki cürüm olan arkadaşlarından Sadullah ile Hüseyin'in birer sene ve İbrahim'in de yirmi beş gün ağır hapse mahkûmiyetine karar vermiştir.

Hakimiyeti Milliyeye aleyhine birdava

Bir müddet evvel Hakimiyeti Milliyeye gazetesinde «Bir beyaz Rus hudut haricine çıkarıldı» serlevhasile intişar eden bir yazıdan dolayı Rus tebeasından Şeban tarafından gazetesinin müdürü mes'ulü Naşit Hakkı Bey aleyhine açılan davaya dün ikinci cezada devam olunmuştur.

Mahkemede müddei Şeban ile Ankara'da bulunan Naşit Hakkı Bey namına avukat İrfan Emin Bey hazır bulunmuştur.

Şeban mahkemede bu yazının itibar ve haysiyeti kesrettiğini, kendisinin hiç bir zaman hudut haricine çıkarılmadığını uzun uzadıya anlatmıştır.

Naşit Hakkı Beyin müdafaasının alınması için muhakemenin 10 tesrinisiyete talikına karar verilmiştir.

İngiliz lirası dün 725 kuruşa kadar düştü!

İzmir piyasası müşkül vaziyete girdi, tüccar hükûmete müracaat ediyor

İki gündür Londra Borsasından İstanbul'a haber gelmeğe başlamıştır. Dün saat onda Londra Borsasında bir İngiliz lirası: (3,77,50) dolar, (95,50) frank, (16) mark, (73) liret olarak açılmıştır. Sterling ögleyin tatil zamanında dolar ve franga nazaran hafif bir tereffü göstermiş, bir İngiliz lirası (3,80) dolar, (97) frank olmuştur. Mark fiatı sabit kalmış, İtalyan lireti bir buvan kaybederek (72) olmuştur.

Öğleden sonra gelen muhtelif telgraflar Berlin, Paris ve Londra borsalarında mühim temevvüçler olduğunu kaydetmiştir. İngiliz lirası Paris Borsasında (87,50) franga kadar sukut etmiş, müteaddit temevvüçlerden sonra (96) frankta kalmıştır.

İngiliz lirasının bu derece temevvüç göstermesi mali mehafimizde havretle karşılanmıştır.

Henüz istikrara doğru gitmediği cihetle sterlinin kuvvetinin ne olacağı malûm değildir.

Dün aksama kadar İstanbul Borsasında (6,720,000) franklık muamele olmuştur. Muamele miktarının çoğalmasına nisbetle konsorsiyomun derecesi istira'ki makûsen mütenasip bir şekil arz etmektedir. Bu hal vaziyetimizin gittikçe normal olmağa başladığını göstermektedir.

Adil Beyin tetkikati

Borsa Komiseri Adil Bey bir kaç gündünberi Balkan hükûmetlerinin İngiliz buhranına nazaran gecirmektedir oldukları vaziyetleri tetkik etmektedir. Bu tetkikat bugün akşama kadar ikmal edilecektir.

İngiliz lirası üzerine muamele yok

Dün borsalarda İngiliz lirası üzerine hiç bir muamele olmamıştır. İsterlin ile tediyat mecburiyetinde kalanlar bu mecburiyetlerini bankalara tasdik ettirdikten sonra piyasadan frank almakta ve bu frank ile cenbe borsalarından İngiliz lirası tedarik ederek borçlarını kapatmaktadırlar.

Tüccar sterlin alıyor

Dün öğleden sonra İngiliz lirasının (87) franka kadar sukut etmesi bir çok tüccarın ankaşmanlarını kapatmak için piyasamızıdan frank tedariki suretle başka piyasalardan İngiliz lirası mübayaaya etmelerine sebep olmuştur.

Türk lirasının kıymeti

Dün Borsamızda bir Türk lirası mukabili (0,47,48,90) dolar, (12,06) frank, (9,36,70) liret, (2,43,10) İsviçre frangı olmuştur.

Dolar fiatında küçük fark olduğu gibi İtalyan lireti de beş santim kadar bir düşüklük göstermiştir.

İstanbul Borsasında yalnız frank üzerine muamele cereyan etmiş, dolar üzerine cüz'î miktarda işlemiş, diğer paralar üzerinde hiç bir muamele kaydedilmemiştir.

İzmir piyasasında müşkülât

İzmir 25 (Hu. Mu.) — İngiliz li-

rasının sukutü İzmir piyasasını müşkül bir vaziyete sokmuştur. İsterlin üzerine vadeli satış yapmış olan ihracat tacirleri pek fazla zarar göremektedir.

Bankalar iki gündünberi kambyo muamelesi yapmadıklarından İzmir piyasası adeta meflûc bir haldedir. Elllerinde İngiliz lirası bulunan ihracat tacirleri işlerini durdurmak mecburiyetinde kalmışlardır. Borsada ihracat emtiyası üzerine yapılan muamele dahi hemen hiç mesabe-sindedir.

İzmir Ticaret Odası İktisat Vekâletinin nazari dikkatini celbetmiş, konsorsiyomun bu hususta âcil tedabir almasını istemiştir.

Oda bundan başka Şimali Avrupa, Berlin ve Trieste'de vadeli satış yapan ihracat tacirlerinin tarzı hareketlerini telgrafla sormuştur.

Londra, Paris, Nevyork borsalarında

Londra 25 (A.A.) — Kapanış kuvvetlidir. Frank 92 ve dolar 3,64 olarak tescil edilmiştir. Hükûmet eshamı arasında uzun vadeli eshamın salâh bulmakta olduğu görülmüştür. Bu halin piyasamın bazı müesseseleri tarafından ellerinde nakit para bulundurmamak için yapılan tasfiye muamelelerinden hâsıl olduğu izah edilmektedir.

Paris 25 (A.A.) — İngiliz lirası saat 16,30 da 95 frank olarak tescil edilmiştir.

Nevyork 25 (A.A.) — Borsada İngiliz parası üç dolar 45 sentte açılmış ve bir takım hafif temevvüçlerden sonra derece, derece yükselerek üç dolar 77 sentte kapanmıştır.

Bir banka iflâs etti

Londra 25 (A.A.) — Bu sabah Citeado söylenildiğine göre Berlin'de ve Amsterdam'da şubeleri bulunan ve İngiltere ile mühim işler yapmakta olan Schoenberger Bankası, taahhütlerine mukabele etmeyeceğini kendi muhbirlerine bildirmiştir.

Siparişler geri alınıyor

Nevyork 25 (A.A.) — Nevyork Times gazetesine bildirildiğine göre: İngiliz ticaret müesseseleri tarafından yapılan bir siparişin geri alınması üzerine Havana'daki sigar ve sigarette fabrikalarından birinin memur ve müstahdemleri, ücretlerin den yüzde on tenzil edilmesine muvafakat etmişlerdir.

Yunan hükûmetinin aldığı kararlar

Atina 26 (A.A.) — Hükûmet İngiliz lirası olarak yapılmış olan bütün istikrazlara ait kupon bedellerini - hâmillerin intihabına göre - altın ve döviz olarak ödemeğe karar vermiştir.

Hükûmet İngiliz lirası olarak yapılan istikrazların faiz taksitlerini Londra kambyo borsasındaki fiat esasına göre tesviye edecektir.

Sanayii teşvik!

Muafiyet işlerinden şikâyet ediliyor

Teşviki sanayi kanununa müzeyyel bulunan mevadi iptidaiye cetvelinde gümrük resminden muaf oldukları yazılı olan eşyalar gümrüklerden serbestçe ve müşkülâta maruz kalmadan imrar edilmektedir.

Ancak, paket gümrüğü ilga edildikten sonra bu gümrüklere gelen ve paketler derunünde bulunan küçük miktarda mevadi iptidaiye nümunelerinin gümrük resminden muaf olanları hakkındaki gümrüklerde gösterilen muafiyet muamelesi paket postanesinde uzun uzadıya muamele ifasına tâbi tutulmakta ve evvelâ gümrük resmi alınıp bilâhare ayrıca (reddi rüsum) muamelesi yapılmaktadır.

Aynı vekâlete mensup ve aynı bina dahilinde bulunan iki dairede başka başka muamele ve pilması hem vakit zayi etmek hem de kanunun tüccarlar lehine ilga ettiği bir çok füzulî muamelâtı mucip olmak itibarile tüccarlarımızın şikâyetlerini mucip olmuş ve icap eden makamata müracaat olunmuştur.

Müteveffa Wilson

Müttefik devletler tarafından mı zehirlendi?

Umumi harp esnasında Amerika'nın istihbarat işlerini idare eden binbaşısı Herbert Yardly son hafta zarfında «Amerika'nın siyah odası» unvanlı ve bir çok ifsaati havi bir eser nesretmiştir. Bu eserde mevcut ifsaatin en mühimmi müttefik devletlerin Amerika Reiscumhuri müteveffa Mister «Wilson» u zehirlenme için vuku bulan tesebbüsleridir.

Amerika'nın binbaşısı vak'ayı şu suretle anlatıyor:

«Bir gün elimde bir sifreli telgraf gecti. Hemen balleddim. Müttefik devletlerin Reiscumhuri Wilson' u ya zehirliyerek, vahut buz içinde enfilenza mikrobu vererek öldürmek istedikleri haber veriliyordu. Muhabirimizin en mutemmed adamlarımızdan biri idi. Müttefiklerin bu işi nasıl tertip ettikleri anlaşılamadı. Reiscumhuri Wilson Paris'e muvasalatından biraz sonra hastalanmış ve bu hastalık neticesinde ölmüştür. (Wilson) en ölümünden müttefiklerin mes'ul olduklarından şüphe etmivorum.»

Bu ithamlar Amerika'nın eski harp müttefiki olan devletler mehafilinde derin bir hayret uyandırmıştır.

İki sene boykot

Fenerbahçe'den İlhami Bey teczive edildi

İstanbul mintakası riyasetinden: Fenerbahçe spor kulübü azasından İlhami Beyin mezkûr kulüpten vuku bulan istifanamesi tetkik edilirken, kulüp değiştirmek hevesinin hoş görülemeyeceği ve binaenaleyh mintakaca tecziyesi teemmül edilmekte olduğu mumaileyhe bildirilmiş ve bu bapta dermeyer ettiği itirazla ile harekâtı vakiası arasında külli mübayanet görülmüş ve şu suretle heyeti merkeziye işgal edildiği anlaşılmış olduğundan vaki olan itirazının reddile iki sene müddetle müsabaka boykotu verilerek suretile tecziyesine karar verildiği alene» tebliğ olunur.

Jimnastik dershanesi

Fenerbahçe kulübünün jimnastik salonunda, memleket binlerce genç yetiştirmiş olan muallim Mazhar ve Faik Beyler idaresinde bir dersane açılmıştır.

Gerek kulüpler mensubu ve gerek hiç bir kulübe mensup olmayan genç kız ve erkekler muayyen şeraitle talebe olabilecektir. Bu şeraiti öğrenmek istiyenler cuma, pazar ve salı günleri saat 13 ten 15 e kadar kulüpte Faik Beye müracaat edebilirler.

VUKUAT

Kazalar

Tramvay-kamyon musademesi

Soren isminde birinin idaresinde bulunan 3401 numaralı kamyon dün Harbive önünde 158 numaralı vatan Abdurrahman'ın idaresindeki tramvaya musademeye etmiştir. Hâdiseye sebep tramvayın ani olarak hareket etmesidir.

Müteferrik

Sar'aya tutulan bir Fransız

Dün Galata'da Yenihayat otelinde sakin Fransız tebeasından Spatler apteshaneye girdiği esnada sar'aya tutulmuş ve dışerik muhtelif yerlerinden yaranlanmıştır.

Amerika seyahati

(Birinci Sahifeden mabatt)

di işlere karşı vaziyetlerini izah etmiştir. Saracoğlu Şükrü Bey bu seyahat vesilesile demiştir ki:

«— Amerika'ya karşı yabancı durmaktığımız doğru değildir. hükûmet ötedünberi her sahada doğrudan doğruya Amerika ile temas etmeğimizi derpiş etmekte idi. Bu sebeple benim Amerika'ya gitmene karar verildi.

Heyeti Vekilenin ilk içtimainda bu karar müzakere edilecek benimle birlikte gidecek arkadaşlar ayrılacaktır. Hükûmetin bu seyahatten maksadı Amerika'nın her sahada salâhiyetleri ricalele temasta bulunmaktır. Amerika sermayesi memleketimizde çok iş görmektedir. Fakat bundan aradaki mütevasıtlar istifade ediyor. Meselâ bizim buradan sevkettiğimiz bazı mevadi iptidaiye başka limanlara gidiyor ve oradan Amerika'ya gönderiliyor. Keza, Amerika eşyası da bize mütevasıt memleketlerden geçerek geliyor.

Alâkadarlarla temas ederek bu mütevasıtları ortadan kaldırmak ve her sahada Amerika ile doğrudan doğruya temas etmek yollarını arıyacağız. Bu meyanda memleketimizde yapılacak liman, yol ve saire gibi nafia işleri de meşgul olacağız.

— Amerika'dan bir istikraz akti mevzuu bahis midir?

— İstikraz bana para verir misin, yahut sana para vereyim demekle olmaz. Evvelâ zemin ihzârı lazımdır. Şimdilik böyle bir şey yok. Fakat belki böyle bir vaziyet hazırlanabilir.»

İngiliz buhranı

Saraç oğlu Şükrü Bey bundan sonra İngiliz parasının vaziyeti hakkında demiştir ki:

«— İktisadi sahada dünya'nın derdi birdir. Biz geçen sene müdâhale kararı aldığımız vakit bize (yirmi dört saatte kanun çıkarttılar) dediler. Bugün İngilizler de aynı şeyi yapıyorlar.»

Cumhuriyet

Halk sütünü

Şirketihayriye iyi bir şey yapmış
Boğaziçi Anadolu civhetti halkının talep ve arzularını nazarı dikkate alarak gece seferlerinin Beykoz'a kadar temdid ve son vapurların Bebek'ten aktarma yapmaları suretille teşhilat göstermiş olan Şirketihayriye'ye teşekkür ediyoruz.
Liman şirketi Umumi Kâtipli Reşat Yılmaz

Açık muhabere:

Tarsus Ticaret ve Zahire Borsası reisi Sıtkı Beye

Mektubunuz şahsiyata taallük ettiğinden dercedilememiştir. Maamafih isterseniz, bu mektubu ait olduğu makama gönderebilirsiniz. Cevabınıza muntazırız.
Bilecik'te Kâzım oğlu T. Fikret Efendiye

Gazi Hazretlerine her Türk minnettarıdır. Fakat ferdim sizin gibi sükrana melerini ayrı ayrı gazeteye derce imkân olmadıgından sizin de bu meydana mektubunuzu maalesef dercedemiyoruz.
İzmit'te İstanbul caddesinde 25 No. da saatçi Ahmet Tahir Ef. ye

İzmit muhasebesine müracaat ediniz. Mes'eleyi anlatınız. Size lazım gelen izahatı veririz. Ve yahut mahallenizden vukuu hali mübeyyin bir ilimühaber alırsınız. Bu ilimühaberi bir aruzahale rap-tederek İzmit Valiliğine verirsiniz.
Hopa'da Belediye azasından Nusrat Beye

Gönderdiğiniz mektup münderعاتı itibarile dercedilemez. Aynen Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir.

Ortaköy'de Dere buyun'da Hayri Beye

Paketi idareimize göndermiş olsaydı - nız İhbar müddiri umumisen gönderir ve nazarı dikkatli celbeylerdik. Bu gibi hâdiselerde yalnız yazı ile şikâyetin hiç bir kıymeti yoktur.
Kadıköy'ünde Kuşdil'in'de Derici Zeynel sokağında çarkçı binbaşılığundan müteakib Giritli İsmail Cemal Beye

Mektubunuzda verdiğiniz izahat kâfi değildir. Evrakınızın hangi numara ile hangi tarihte veneden Tekait subesine gönderildiğini bildirmeniz lazımdır.
Cihangir'de Susam sokağında 54 No. da Halil Necati Beye

Mektubunuz çok uzundur. Gazetemizin bu kadar uzun bir mektubu, münderعاتı ne kadar ehemmiyetli olursa olsun derece müsait bir vaziyette olmadığımız görüyorsunuz. Zevaidi bir tarafa bırakarak asıl maksadı sekiz on satırla ifade edecek kısa bir mektup gönderirseniz dercederiz. Bu bahstaki mazeretimizi kabul edeceğimizden eminiz.
Konya Ereğlisin'de Hamidiye mahallesinde tarakçı Mehmet Efendiye

Belediye Reisi ile aramızda vuku bulacak münakaşaya gazetemizin tavassut edemeyeceğini ve bu mes'elesinin karilerini alâkadar edecek bir mahiyette bulunmadığını beyan ederiz. Müstekâbih maddeler her ne ise bunların makama a-idine doğrudan doğruya arzı temini mak-sada kâfi olacağından mazeretimizi kabul edeceğimizden eminiz. Gazetemiz şahsiyattan maada her türlü şikâyetlere, sütünlarını açık bulundurmaktadır.
Samsun'da Yeni Kırbaç mahallesinde mukim Ali oğlu Şükrü Efendiye

Mektubunuz Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir.

Doktor

Osman Serafettin
Emrazi İmtaniye mütehassısı
Ligalioğlu Nuri Osmaniyeli caddesi 19
Telefon: 893

Muayene zamanı cuma'dan maada 1,30-7
(Gureba hastahanesi) dahilli, sarı
Hastahaneler mütehassısı

Beyoğlu Beşinci Noterliği canibi alisine

Efendim,
Bankamızın İstanbul'da Sultanhamamı meydanındaki bürosunun yanında diğer bir mahalle nakli mu-karrer olup işbu mahalde hususi kasalar dairesi bulunmadığından Sul-tanhamamı'ndaki büromuzda isticak edilmiş bulunan hususi kasalar müstecirlerinin nihayet bir ay zarfında bankayı teşrifile kasalarını boşaltarak terkeylemeleri lüzumu beyan ve aksi takdirde müddetli mezkûrenin inkazında boşaltılmayan kasalar masarifi müstecirlerine ait olmak üzere Noter huzurunda kırıldıkları muhteviyatı tesbit ve bankada muhafaza edileceği ve bu yüzden bankanın bir gününe mes'uiyeti kabul etmeyeceği kasa müstecirlerinin malumu olmak ve ona göre hareket etmek ve banka-mızın bilcümle hukuku mahfuz kalmak üzere işbu ihbarnameyi aslı-nın dairesi aliyelerinde hifzile birer suretini şehrimizde müntezir Vilâ-yet gazetesine ayrıca Milliyet, Cum-huriyet, Vakit, Akşam, Son Posta ve Fransızca Stamboul ve rumca Apo-ryevmatini ve ermenice Norlur gazete-lerinde ilan ettirilmesini ve bir nüshayı musaddakasının tarafımıza ita-sını talep ederiz efendim.

Kredi Lyone Bankası Anonim Şirketi

Borsa

Kambiyo ve hukuk	Alış	Satış
Nokut		
sterlin İngiliz		
Dolar Amerikan	209 50	212
20 Frank Fransız	166 75	169
20 Lira İtalya	210	214
20 Frank Belçika	110	114
20 Drabah Yunan	47	49
20 Frank İsviçre	814	822
20 Lira Bulgar	26	26
1 Florin Felemenk	82 50	86
1 Koron Çekoslovak	111	112
1 Şilin Avusturya	26	26
1 Raychmark Almanya	48	50
1 Zloti Lehistan	21	23
20 Ley Romanya	2	21
20 Dinar Yugoslavya	69	70
1 Çervonec Ukrayna		
Kambiyo		
Londra sterlin kuruş		
Ny. Bir Türk lirası dolar	0,47 48,90	1,47 18,90
Paris bir Türk lirası Frank	12 06	12 06
Bilanço bir Türk Lirası	9 86,70	9 86,70
Şişli	3 40,90	3 40,90
Çinvere	2 45,1	2 43,1
Amsterdam		
Florin		
Madrid	3 30,11	3 30,11
Berlin		
Mark		
Varşova		
Zloti		
Bükreş 20 Ley Kuruş		
Kasa 1 Çervonec Kuruş		

Esham ve tahvilât	Açıldı	Kapandı
Tahvilât		
Dahil stokraz % 1		
Dünyası muahhede % 1	48 50	48 50
Ra. demir yollar İkramiye		
A. A. tertibi % 4 buçuk	26 75	27
A. D		
A. F		
Calata Beyoğlu Tünel		
Hisse senedatı		
Bankası		
İstanbul Tramvay şirketi		
Anadolü demir yolu	16 45	16 50
Emami Bankası		

İstanbul hayvan Borsası 24 9 931

Diri hayvan satışları

Cins	Adedi	Kilo fiatı	
		Askeri	Azami
Narmandan	1542	15	21
Dağlık	48	21	21
Kivircik	377	12	21
Kuzu	239	16	21
Keçi (Kara)	87	15	15
Oküz	23	9	13
Inek	2	10	13
Manda	1	11	11

Et satışları

Cinsi	Kilo fiatı	
	Asgari	Azami
Karaman		
Dağlık		
Kivircik		
Kuzu		
Keçi (iftik)		
Keçi (kara)		
Oküz		
Manda		

İstanbul 4 üncü icra memurluğundan:

Kadıköy'ünde Hasircibaşı sokağında 3 numaralı hanede mukime iken ikametgâhı meçhul Şaziye Hanım: Hayim Efendiye olan borcunuzu vermediğizden dolayı vefaan ferâğ eylediğiniz Feriköy'ünde bir kut'a arsayı bilmüzeyade satılabileceğinden tarihi ilândan itibaren bir ay zarfında borcunuzu vermeniz aksi takdirde hakkınızda muamele icraiyye devam edileceği malûmunuz olmak üzere ikametgâhınızın meçhuliyetine binaen birinci ihbarname kamuna kaim olmak üzere ilân olunur.

İstanbul ikinci icra memurluğundan:

Bir borçtan dolayı mahcup ve satılması mukarrer 1339 belediye numaralı ve (Şevrole) markalı kapalı bir adet müstamel otomobil 4/10/931 tarihine müsadir pazar günü saat 10 dan 12 ye kadar Taksim'de Şehitmuhtarbey caddesinde Levis Hek ve Şerikî şirketi Amerikan garajında açık arttırma ile satılacağından talip olanların yevmi mezkûrda 930/3363 dosya numarasını hamilen mahallinde hazır bulunacak memurumuza müracaatleri ilân olunur.

İstanbul ikinci ticaret mahkemesinden:

İstanbul'da Yemiş'te ticaretle meşgul iken mahkemece ilânı iflâsına karar verilmiş olan Hafız Saitzade Esat Beyin bu kere eshabı matlûbu ile akteylediği kongordatonun tasdikî muamelesi 30 teşrinievvel 931 olmuştur. 30 Eylül 931 çarşamba günü saat 13,30 da olduğu tashihen ilân olunur.

İstanbul 8 inci icra memurluğundan:

Alacaklı Ahmet Fevzi Beyin borçlu Fatih'te Dülğarzade mahallesinin Macarkardeşler tramvay caddesinde kâin perukâr Muharrem Şevki Efendi zimmetinde matlûbu bulunan (177) liranın temini istifası zmnında mahcup bulunan eşyayı zaidesinin fûruhtuna karar verilmiş olmakla bermucibi karar emvali mahcupenin 4/10/931 tarihine müsadir pazar günü saat 10 dan 12 ye kadar bilmüzeyade satılacağından talip olanların yevmi ve vakti mezkûrda mahallinde hazır bulunacak olan icra memuruna müracaat etmeleri ilân olunur.

MATBAACILIK ve NESRİYAT TÜRK ANONİM ŞİRKETİ
(Cumhuriyet müessesatı)

Merkezi: İstanbul - Cıgaloğlu, eski Dünyu Umumiye karşısında. Telefon: 20472

Ankara şubesi: Karaoğlan caddesi Yeni Gün matbaası. Telefon: 1187

Matbaacılığa müteallik en yeni sistem ve temiz imalât ve neşriyat

Rotatif makinelerinde

Tirajları çok yüksek her nevi eserlerle renkli mecmualar

Tipo makinelerinde

Yedi sekiz renkli her nevi tablo ve her nevi kitap ve mecmua

Lito makinelerinde

Renkli haritalar, afişler ve etiketler

Linotip makinelerinde

En küçük puntudan itibaren her nevi kitap ve diksiyoner yazıları

Çinkoğrafhanesinde

En yeni sistem klişelerle renkli etiket ve reklâm klişeleri

Mücellithanesinde

Gayet nefis ciltler ve repertüvarlar

Matbaamıza sipariş verenler, imalâtın nefasetinden daima memnun kalırlar. Fiatlarımızı rekabet kabul etmeyecek derecede ehvendir.

Matbaamızda basılan eserlerden bazıları

Graf Zeplin	Yunus Nadi B. 100	Bir izdivaen hikâyesi Kemal Rağıp B. 50	Gazi'nin vecizeleri Ağâh B. 100
Fransa'da âri diller	Ruşen Eşref > 50	Küçük Asya'da sungur Basrı Gültekin 75	Türkçe Alfabe Kâzım Nami > 15
Seyahat intibaları	Celâl Esat > 50	İngiltere Hindistan Ağaoğlu Ahmet 75	Türkiye'de bütün Salih Zeki > 200
Lisanımız	Ali Ekrem > 50	Aynı haklar Haydar Rifat > 200	Bilanço tahhilleri Asım Süreyya > 150
Dans eden su	Vahit > 10	İktisadi mezhepler	Hukuk usul muhabe-meleri kanunu cilt 1 Vasfi Raşit > 200
Şişko	Şükrü Kaya > 50	tarihli Cilt 1	Poli Anna Vedide Baha H. 75
Alfabe Türk	Celâl Esat > 30	İktisadi mezhepler	Poli Anna'nın gençliği Vedide Baha H. 75
Size öyle gelyorsa öyledir	Fuat > 50	tarihli Cilt 2	(derdesti tabidir)

Toptan alanlara yüzde yirmi beş tenzilât yapılır. Posta ücreti sipariş sahibine aittir.

Matbaa ve kitap siparişleri: Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi namına yazılmalıdır

ADAPAZARI
TÜRK TİCARET BANKASI
Merkezi — ADAPAZARI
Sermayesi : 1,000,000 Türk lirası
Tesis tarihi : 1913 Anonime tahvili : 1919
İstanbul şubesi: Yeni postane karşısında. Tel. 22042

Müsait Şeraitle: Senedat iskontosu-Senedat tahsilî Hesabı cari senevi % 5 Üç aylık senevi % 6 Altı aylık sanevi % 7 Bir senelik % 8

Mevduat: Hesabı cari senevi % 5 Üç aylık senevi % 6 Altı aylık sanevi % 7 Bir senelik % 8

faizle kabul olunur. Bir seneden fazla müddetle ve büyük mik-yasta mevduat ayrıca kararlaştırılır.

Tasarruf sandığı ve kumbaralar için senevi faiz % 5

Şubeleri: Adapazarı, Biga, Bursa, Bandırma, Bolu, Bartın, Bozüyük, Bilecik, Düzce, Eskişehir, Gerede, Geyve, Gemlik, Hendek, İstanbul, İzmit, Kütahya, Karamürsel, Mudurnu, M. Kemalpaşa, Tekirdağ, Yeneşhir

telgraf adresi-ADBANK

Maliye Vekâleti Millî Emlâk Müdürlüğünden:

Ankara'da Mahzeni evrak arkasındaki depo binasının üst kat inşaatı kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. Taliplerin kanuni teminatlarile 15 teşrinievvel 931 tarihinde saat on altıya kadar Maliye Vekâleti İnşaat Komisyonuna müracaatleri.

BEKLENMİYEN BİR SÜRPRİZ !!!

Güzel maksatla maruf Beyoğlu, Galatasaray karşısında kâin tüccar terzi Mâsyo D. PANAYOTİDİ, başlıyan yeni mevsim münasebetile ve bütün müşterilerini memnun etmek emlile fiatlarında büyük tenzilât icra eylediğini muhterem ahaliye arzeyler. Fiatlar şunlardır:

Kostümler 60 - 70 T. L., Pardesüler 60 T. L., Paltolar 70 T. L.

Bu ebiseler bermutat Fischer, Aug, Demeuil, Lang et Mainz, Lowe, Donald, Gringer, Smith, ve saire İngiliz fabrikaları kumaşlarından imal edilmiştir.

Siparişler verilmeden evvel Tüccar terzi Panayotidis atölyesini ziyaret etmek herkesin menfaatli icabıdır.

Fatih icra memurluğundan:

Fatma Zehra H. ve Hüsamettin B. le Fahrettin Beyin şayan mutasarrif oldukları Topkapı'da Beyazıttağ mahallesinde Hamamodalari sokağında atik 12 ve credit 14 numaralı 5 oda, bir sofa ve mutfak ve bir taşlık ve bir halâ ve eşçarı müsmireyi havi maa bahçe bir bap ahşap hanenin izalei şüyyu zmnında fûruhtu ta-karrür ettiğinden ve 5/11/931 ta-rihine müsadir perşembe günü saat 16 da birinci arttırması icra kilına-cağından talip olanların kıymeti mu-hammeneisi olan 850 liranın yüzde on nisbetinde pey akşını ve 930-844 numarayı müstahşiben Fatih icrasına müracaat eylemeleri ilân olunur.

Zayı: 341 senesinde Dişçi mektebinden aldığım tasdiknamemi ziyi ettim. Yenisini alacağımdan hükmi yoktur.

244 numaralı: Alâettin

İstanbul asliye mahkemesi 6 inci hukuk dairesinden:

Horen Efendinin karısı Langada Hisardibi'nde 10 numaralı hanede sakin ve halen ikametgâhı meçhul Mad-dan Vartanoş meyanelerinde mü-tekevvin boşanma davasında müd-dealehyannın ikametgâhının meçhuliyetine binaen hakkında gıyaben ce-riyane eden muhakeme noticesinde boşanmağa dair sadir olan 12/9/931 tarihli hükmü havi ilâmın bir nüshası mahkeme divanhanesine talik edilmiş olduğundan tarihi ilândan itibaren bir ay zarfında ilâmı mezkûra itiraz edilmediği takdirde muamele kanu-niye ifa edileceği ilân olunur.

İstanbul 8 inci icra dairesinden:

Bir borcun ödenmesi için mahcup ve fûruhtu mukarrer olan bir kanape, iki koltuk takım, bir yatak odası takımı yani karyola, dolap, komodin, lâvmana İstanbul Büyük Çarşı Yorgancılar içinde Ağahan caddesinde 19/21 numarada açık arttırma su-retille paraya çevrileceğinden talip olanların yevmi müzeyadesi olan 5 teşrinievvel 931 pazartesi saat 12-14 mahallinde hazır bulundurulacak me-murumuza müracaatleri ilân olunur.

BONO
Satılır.
Balıkpazar Maksudiye han.
No 35 M. DERViŞ

BAKTERİYOLOG
Dr. İHSAN SAMİ
BAKTERİYOLOJİ LABORATUVARI
Umum kan tahlihati, Frengi nok-tal nazarından (Wasserman tea-mülü) kan küreyvatı sayılması, ti-fro ve ısıtma hastalıkların teşhisi, idrar, balgam, carahatı, kazurat ve su tahlihati, Ultra mikroskopî, hususi ağılar istihzari. Kanın üre miktarının tayini ve kanın sedim-itation süratı.
Divanyolu'nda Sultan Mahmut türbesi No. 189. Telefon İst. 20981.
Kimyager

Dr. İbrahim Ethem
Divanyolu eski Şark mahfili İdrar tahlihati, kanda uree ve col-lestrine miktarları, kazurat, usare mideviye, su tereyşalar, madenkö-mürleri. Her gün saat 9 dan 18 e ka-dar. Tel: 2,3548

Dr. TAŞÇIYAN
Zührevi hastalıklar muayenehanesi Eminönü Minasyan eczanesi kar-gısındaki sokak No. 4

YAZIHANE NAKLİ
Çinili Rihim Hanında PAPAYAN-NI LAYN kumpanyasının (THE ELLERMAN LINES Ltd.) acentaları DOROS BİRADERLER MÜESSESESİNİN yazihaneleri 1 teşrinievvel 1931 ta-rihinden itibaren Galata'da Mehmet Ali Paşa Hanında 57 numaralı odaya nakledilecektir.

Akkaabat hâkimi münferitliğinden:

Akkaabat'ın Galinos mahallesinden Hacı Musazade Mithat Beyin Trabzon'da Kunduracılar caddesinde müesses ikene halen ikametgâhı meçhul Atina Bankası direktörlüğü aleyhine ikame eylediği emvali gayrimenkuleye müteallik rehın kaydı-nın terkin davasının dolayî cere-yan eden muhakeme müddealehy Atina Bankası direktörlüğünün ika-metgâhı hakikisi malûm olmadığı ci-hetle ilânen tebligat icrasına karar verilmiş olduğundan hukuk usulü mu-hakemeleri kanununun 141 ve 142 inci maddeleri mucibince mumaileyh hakkındaki davetiye pusulası mahkeme divanhanesine talik kılınmış ol-makla muhakeme için tayin kılınan 28/10/931 tarihine müsadir pazar günü saat 11 de merkum bizzat gel-medigi veya tarafından vekil gön-dermediği surette muhakemenin gıyaben icra kılınacağı malûm bulun-mak ve keyfiyet tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

HELUAN Vapurile
Yemek ve vize masarifleri, azim-avdet dahil olmak ve birinci mekm-80 lira, ikinci 60, ikinci ekonomik ve üçüncü yemeksiz 22 lira üçüncü bir seyahat tertip olunmuştur.
Fazla malûmat için Galata'da Ke-tilim caddesinde No. 27/29 N. A. Keçilim tantsindis vapur acentasına müracaat olunur. Tel. B. O. 3126.

YELKENLİ VAPURLARI

KARADENİZ POSTASI
ERZURUM
VAPURU Çarşamba
30 Eylül
günü akşamı Sirkeci'den hare-ketle (Zonguldak, Inebolu, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Sürmene ve Rize) ve gidecektir.
Fazla tafsilât için Sirkeci Yelkenci hanındaki acentasına müracaat. Tel. 21515

SADIKZADE BİRADERLERİ
VAPURLARI
Karadeniz Postası
Dumlu Pınar
VAPURU
27 eylül pazar
günü akşamı saat 17 de Sirkeci rihimından hareketle (Zonguldak, Inebolu, Ayancık, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon ve Rize) ye azim ve aynı iskelelerle Görele, Ünye'ye uğru-yarak avdet edecekler.
Fazla tafsilât için Sirkeci Mey-menet hanı altında acentalarının müracaat. Tele.22134

BARTIN LÜKS SÜR'AT POSTASI
BARTIN VAPURU
28 eylül Pazartesi günü saat 17 de Sirkeci rihimından hareketle reğli, Zonguldak, Bartın, Amasra, Kurucayile, Tide iskelelerine azim ve aynı tarikle İstanbul'a avdet edecekler.
1 inci, 2 inci, 3 üncü sınıf kam-ralarla güverte yolcularına mah-fuz mahalleri vardır.
Müracaat mahalli: Eminönü Sokak No. 8
Telefon: 23609 ve 23388

Hantalzade Tayyar vapurları
HAFTALIK MUNTAZAM
Ayvalık postası
Tayyar vapuru her hafta Pazartesi günleri saat 18 de Sirkeci'den hareketle (Gelibolu, Çanakkale, Kadir ilçükuyu, Altınoluk, Edremit, Bâire gıyabeniye iskelelerine uğruyarak Ayvalık'tan gidecek ve salı günü saat 12 de Ayvalık'tan hareketle Ayvalık iskelelere uğruyarak perşembe sabahı İstanbul'a gelecek-tir. Dikkat: Ayvalık yolcularının bir gecede çıkarr. Eminönü, Reşadiye caddesi, Rihim hanında idarehanesine müracaat. Tel. İst. 1977.
Yolcu bileti vapurda da verilir.

SEYRİSEFAİN
Merkez acenta: Galata Köprübaşı B. 21
Şube A. Sirkeci Müberrir zade H. 2. 21

AYVALIK SÜR'AT POSTASI (MERSİN) 29 eylül salı

de Sirkeci rihimından.

29 eylül salı Trabzon postası yapılmıyacaktır.

ATINA'YI ZİYARET EDİN

İsmet Pş. Hz. nin Atina'ya tashih ziyaretleri münasebetile şerefli tertip edilecek istikbal merasiminde ve bütün Balkan milletlerinin iştirakile Stadiumda icra edilecek Olimpiyat oyunlarını seyretmek arzu edenler için 1 teşrinievvel perşembe günü saat 10 da Galata rihimından hareket edecek olan Loyd Triestinden muhtesem

HELUAN Vapurile
Yemek ve vize masarifleri, azim-avdet dahil olmak ve birinci mekm-80 lira, ikinci 60, ikinci ekonomik ve üçüncü yemeksiz 22 lira üçüncü bir seyahat tertip olunmuştur.
Fazla malûmat için Galata'da Ke-tilim caddesinde No. 27/29 N. A. Keçilim tantsindis vapur acentasına müracaat olunur. Tel. B. O. 3126.

